

ISSN 2217-7531

ICOM

International
council
of museums
SRBIJA

14 separat

ČASOPIS NACIONALNOG KOMITETA MEĐUNARODNOG SAVETA MUZEJA

Decembar 2021.

**PREGLED IZLOŽBI
U 2021. GODINI**

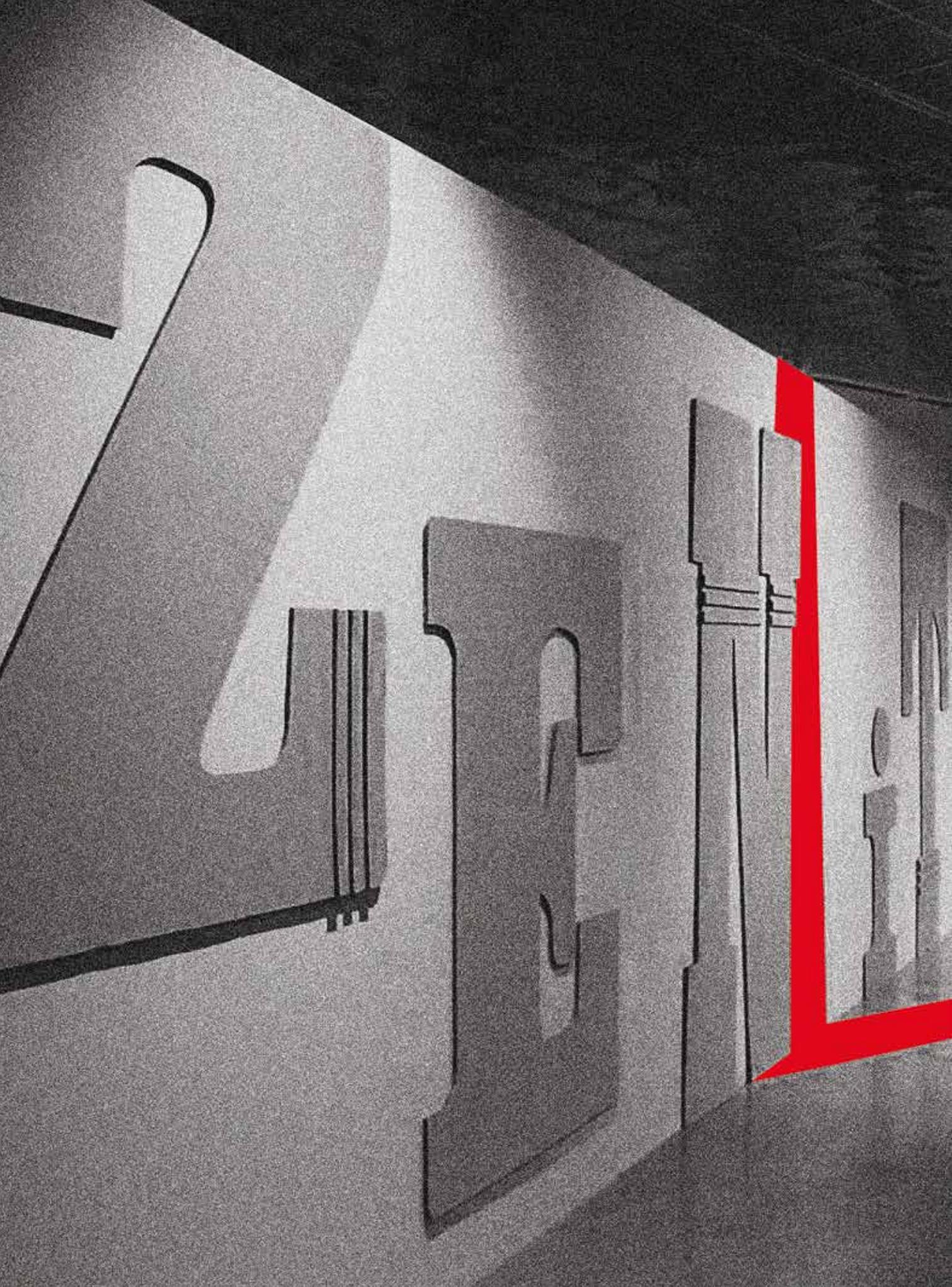
Prvi separat posvećen pregledu izložbi predstavljenih u Srbiji u toku jedne godine, ICOM je objavio decembra 2021 (u okviru časopisa broj 12) prošlog decembra, sa idejom da u okviru jedne publikacije, muzejska zajednica ponudi pregled ukupne godišnje izložbene produkcije. Istovremeno, separat je poslužio ICOM-ovoj Komisiji za dodelu nagrada, kao, u odnosu na dosadašnju praksu, mnogo objektivnije polazište za nominovanje kandidata za ova stručna priznanja i kao takav naišao na dobar prijem kod javnost.

Pred nama je drugi koji objavljujemo uz decembarSKI broj 14 a koji obuhvata autorske izložbe realizovane u Srbiji tokom 2021. godine. Kriterijum, da podsetimo, za odabir izložbi su autorski projekti kustosa realizovani u muzejskim i galerijskim sredinama, vezanim za zbirke, odnosno proces istraživanja, kao i oni nastali u saradnji više profesionalnih ustanova. Gostujuće izložbe nisu uzete u obzir, kao ni izložbe savremenih umetnika koji su istovremeno i njihovi autori. Nakon 2020. kao prve pandemijske godine, 2021. je ipak značila povratak, manje-više uobičajenom funkcionisanju ustanova, što se odrazilo i na izložbenu aktivnost, koja gotovo da ima dvostruko veći obim od one koju je prvi separat prezentovao.

Struktura publikacije je ostala ista: dve celine su definisane teritorijalno, Centralna Srbija i Vojvodina, dok su u trećoj celini izdvojene nove stalne postavke otvorene 2021. godine.

Unutar celina, materijal je izložen prema abecedno posloženim nazivima gradova, a unutar njih prema abecedno posloženim nazivima ustanova. Materijal su zajedničkim radom prikupili članovi Redakcije časopisa NK ICOM-a Srbija, kroz kontakte sa institucijama, putem upitnika, kao i proverom već prikupljenih podataka iz drugih izvora. Uzele su u obzir i izložbe otvorene u decembru 2020. koje su najvećim delom bile dostupne publici 2021. godine, mada su takvi slučajevi u manjini.

Drugi po redu separat našeg časopisa je pred vama i nadamo se da je relevantan izvor za izložbenu produkciju u Srbiji. Dobar prijem prvog broja u stručnoj javnosti, ohrabrio nas je da istrajemo na ovom, ne malom, poslu koji omogućuje ukupnu vidljivost različitih ideja i praksi, i doprinosi ne samo kvalitetnijem nagrađivanju istaknutih projekata, već i boljoj saradnji među muzejima i galerijama u razmeni izložbi.

Kad je zanat bio zlatan, Narodni muzej Arandjelovac

☞ ALEKSINAC

ZAVIČAJNI MUZEJ ALEKSINAC, CENTAR ZA KULTURU I UMETNOST ALEKSINAC

Naziv izložbe:

**PROTINA BESEDA – IZLOŽBA
DOKUMENATA I FOTOGRAFIJA
PROTE STEVANA DIMITRIJEVIČA**

Autor: Aleksandar Nikezić

Vreme: 25. januar 2021.

Mesto: Dom kulture Aleksinac

Rezime: Izložba je posvećena proti Stevanu Dimitrijeviću (1866–1953), rođenom u Aleksincu, velikom pravoslavnom duhovniku, rektoru Prizrenske bogoslovije i prvom dekanu Bogoslovskog fakulteta. Izložene su fotografije, dokumenta i protina prepiska sa viđenijim ljudima: Tihomirom R. Đorđevićem, Nedeljkom Košaninom, Dimitrijem Ruvarcem, Urošem Džonićem, Tihomirom Marinkovićem i dr.

☞ ARANĐELOVAC

NARODNI MUZEJ ARANĐELOVAC

Naziv izložbe:

KADA JE ZANAT BIO ZLATAN

Povod: 40 godina postojanja i rada Narodnog muzeja Aranđelovac

Autor: Lila Drobac Krstić

Vreme: 13. februar – 13. jul 2021.

Mesto: Galerija Narodnog muzeja Aranđelovac

Rezime: Multimedijalnom izložbom „Kada je zanat bio zlatan” posetiocima svih uzrasta, kroz interaktivnu prezentaciju, približene su veštine starih aranđelovačkih zanatlija. Pojedini stari zanati su izumrli, drugi polako nestaju, dok se neki održavaju, uprkos savremenom životu i načinu privređivanja. Kroz etnografski materijal, odnosno alat i gotove proizvode, predstavljeno je šesnaest zanata: lončarski,

kamenorezački, kovački, stolarski, opančarski, ćurčijski, vunovlačarski, abadžijski, terzijski, krojački, užarski, voskarski, berberski, sajđzijski, fotografski i pekarski (pekar i pitar). Uz pomoć najnovijih elektronskih tehnologija, skeniranjem obeleženih fotografija pokreću se aplikacije na telefonu ili tabletu, u kojima se vidi zapis procesa rada zanatlija, u trajanju od nekoliko minuta. Aplikacijama je predstavljeno devet zanata, dok je deseta aplikacija priča o šegrtovanju i zanatlijskim štrajkovima u Aranđelovcu.

☞ BEOGRAD

ETNOGRAFSKI MUZEJ

Naziv izložbe:

**SELJAK U KARIKATURI LISTA JEŽ
1935–1990. GODINE**

Autor: Tatjana Mikulić

Vreme: 10. februar – 10. jun 2021.

Mesto: Etnografski muzej

Rezime: Izložba posetiocima nudi nostalgичno podsećanje na godine u kojima su satira i humor oblikovali jugoslovensku stvarnost i ističe značaj karikature kao sažete forme vizualnog izražavanja. Ona ukazuje na teorijsko-metodološki potencijal karikature kao izvora istraživanja, naročito u kulturološkim proučavanjima fenomena odevanja. Izložba je ujedno i omaž *Ošišanom ježu*, koji je od svog prvog broja, objavljenog 1935. godine, bio i ostao najznačajniji satirični list na ovim prostorima.

Naziv izložbe:

IZLOŽBA O IZLOŽBAMA

Autori: Svetlana Mitrović, Teodora Bat, Ana Novaković

Vreme: 3. septembar – 10. oktobar 2021.

Mesto: Studentski park ispred Etnografskog muzeja

Rezime: Odabrani plakati izložbi koje su obeležile rad Etnografskog muzeja upoznaju posetioca s različitim periodima rada Muzeja uslovljenim druš-

tvenim kontekstom i kulturnom politikom zemlje. Materijal je predstavljen kroz nekoliko celina: *Stalne izložbe, Izložbe po dekadama, Jugoslovenstvo, Izložbe posvećene darodavcima, Gostovanja Etnografskog muzeja* i *Gostujuće izložbe* u Etnografskom muzeju.

Naziv izložbe:

S OBRAMICOM NIZ PUT

Autor: Marko Stojanović

Vreme: 20. septembar – 15. decembar 2021.

Mesto: Etnografski muzej

Rezime: Na izložbi su predstavljeni predmeti u narodnoj kulturi upamćeni pod nazivima obramice, obravice, obranice, obramnjake, obramke, kobške, kobilke. Reč je o naizgled jednostavno oblikovanim predmetima, komadima drveta, u osnovi lučno zakrivljenim, sa urezima ili izdignućima na oba kraja, koji sprečavaju da teret koji se prenosi sklizne. Ove drvene motke lučnog oblika u prošlosti su na ramenima nosile žene na selu, prenoseći razne vrste tereta – hranu i vodu za radnike u polju, robu za pijačnu prodaju i dr. Obramice su čak imale ulogu i u kontaktu sa mističnim. Na osnovu materijala, razlika u oblicima, zakrivljenosti luka, dekoracijama i tragovima upotrebe ovih predmeta, saznaje se dosta o načinu života ljudi koji su ih koristili, ali i čitavih zajednica.

Naziv izložbe:

ETNOGRAFSKE MAPE

Autor: Miroslav Mitrović

Vreme: 21. decembar 2021–

Mesto: Etnografski muzej

Rezime: Izložba pruža uvid u 120-godišnji rad Etnografskog muzeja, ovog puta iz ugla dokumentacije. Od prvih zabeležaka sa terena, prvih knjiga inventara, promena koje su se odvijale i standardizovale, do kompletno završenog procesa digitalizacije dokumentacije. Finalni proizvod digitalizacije – *Etnografske mape* – biće prikazan na izložbi u video-okruženju. Do sada je napravljeno 19 digitalnih mapa etnografskih oblasti Srbije, čiji će položaj moći da se vidi na virtuelnom globusu Zemlje. Sve mape su informaciono povezane sa centralnim registrom predmeta Etnografskog muzeja.

GALERIJA SANU

Naziv izložbe:

JOVAN DUČIĆ: TRAGANJE ZA NOVIM

Povod: 150 godina od rođenja Jovana Dučića

Autor: Zlata Bojović

Vreme: 7. septembar – 7. novembar 2021.

Mesto: Galerija SANU

Rezime: Dučić pripada redu najznačajnijih književnih stvaralaca nove srpske književnosti čijoj je opštoj vrednosti svojom poezijom i prozom umnogome doprineo, u kojoj je ostavio dubok trag, a njegovo delo je izvršilo veliki uticaj na niz generacija srpskih pesnika XX veka. Izložba *Jovan Dučić – traganje za novim* prikazala je ovog uglednog člana Akademije kao književnika, diplomatu i zadužbinara. Izložba prati Dučićeva traganja za stilom i formom u književnosti, načinima da svoj narod afirmiše u okvirima evropske tradicije i naporima da *milostrebini* učini centrom kulture.

KUĆA LEGATA

Naziv izložbe:

PETAR DOBROVIĆ: KOLORISTIČKE VIZIJE

Autor: Danijela Bajić Obućina

Vreme: 20. april 2021 –

Mesto: Galerija Petra Dobrovića

Rezime: Nova postavka *Kolorističke vizije* je prva izložba Kuće legata od kad je preuzela staranje o zaostavštini autora. Odabirom najreprezentativnijih radova iz legata posetiocu se otvara mogućnost da vidi baš ona dela koja karakterišu ostrašćena boja, bleštava svetlost, optimizam i dinamična neposrednost koja je svojstvena ne samo delu već i karakteru ovog slikara. Kolorizam će ga odrediti kao jednog od najuticajnijih umetnika, onih koji su predvodili savremene tokove u slikarstvu. Prateći promenu mesta boravka slikara, a time i krajolike, koji kao da su se kontinuirano protezali od Jadranskog mora, preko Fruške gore i Venecije do Holandije, postavka se bazira na ovim geografski, različitim prostorima i umetniku toliko svojstvenim bojama i tonovima. Na izložbi je predstavljeno 27 slika nastalih u periodu od 1928. do 1941. godine, a zastupljeni su pejzaži, portreti, aktovi i mrtva priroda. Važan deo izložbe je i arhivska dokumentacija.

Petar Dobrović: Kolorističke vizije, Kuća legata

Naziv izložbe:

LEGAT LJUBICE CUCE SOKIĆ

Autor: Ana Popović Bodroža

Vreme: 2–14. septembar 2021.

Mesto: Moderna galerija, Lazarevac

Rezime: Na izložbi je prikazano 27 reprezentativnih umetničkih dela, nastalih u periodu između 1965. i 1985. godine. Sva dela su iz središnjeg, zrelog perioda stvaralaštva autorke: visoko su kategorizovana, smatraju se veoma značajnim i bila su često izlagana. Kada je reč o temama slika zastupljenih u legatu, izdvajaju se više grupa. Prva grupa su mrtve prirode komponovane od raznoraznih sitnih, nevažnih stvari (čaše, boce) zatečenih u ateljeu, mikroprostoru umetnice. Dominantna grupa radova iz legata je niz u potpunosti apstraktnih kompozicija na kojima dolazi do redukcije prostora i planova slike.

Naziv izložbe:

SLIKA SLICI. EVROPSKO

FIGURATIVNO SLIKARSTVO 60-ih I 70-ih

Autori: Danielle Kvaran, Gunar Kvaran, Dina Pavić

Vreme: 16. novembar – 16. decembar 2021.

Mesto: Galerija Kuće legata, Galerija SANU

Rezime: Izložba je, sa željom da objedini dva galerijska prostora, Galeriju Kuće legata i Galeriju Srpske akademije nauka i umetnosti, imala za cilj da prouči i poveže lokalnu i evropsku umetničku scenu i predstavi je beogradskoj publici. Na izložbi su zastupljeni autori: Ričard Hamilton, Žak Monori, Ero, Mimo Rotela, Dušan Otašević, Edvardo Arojo, Alan Žake, Gerhard Rihter, Miodrag Mića Popović, Aleksandar Cvetković, R. B. Kitaj, Valerio Adami i mnogi drugi. Izložba obuhvata ostvarenja 21 umetnika koji su koristili fotografiju kao polazište

u umetničkom radu uz beleženje društvenih, političkih i kulturnih osobnosti i složenosti sredina u kojima su autori stvarali. Za pojedine umetnike iz 60-ih i 70-ih godina, fotografija je bila „forma citata iz masovne kulture“. Umetnici refotografisanjem, kopiranjem, tehnikom montaže, kropovanjem, uvećavanjem, rasporedom figura i kompozicijom, počinju da problematizuju širok spektar pitanja: počevši od pitanja realnosti, preko originalnosti, do sistema reprezentacije u istoriji umetnosti.

Naziv izložbe:

LUBARDA: JEDNA PRIČA

Autori: Jelena Knežević, Ana Panić, Dina Pavić

Vreme: 9. decembar 2021 – 5. februar 2022.

Mesto: Galerija Doma vojske

Rezime: Postavku čine reprezentativna dela renomiranog autora koja nisu deo stalne postavke u njegovoj Kući legata, niti su izlagana u ovom obimu kad je reč o Umetničkoj zbirci Doma Vojske Srbije. Pored slika i crteža, na izložbi se nalazi i arhivska foto-građa, delom iz Kuće legata, i delom, do sada javnosti nepoznata, iz foto-arhive Doma JNA, sada Medija centra „Odbrana“, a upotpunila su je i izabrana dela iz fonda Muzeja Jugoslavije, koja su kao poklon data predsedniku SFRJ Josipu Brozu Titu.

ISTORIJSKI MUZEJ SRBIJE

Naziv izložbe:

**OD BIDERMAJERA DO MEDIALE –
SLIKARSTVO 19. I 20. VEKA
U ISTORIJSKOM MUZEJU SRBIJE**

Autor: Tijana Jovanović Češka

Vreme: 19. oktobar 2021 –

Mesto: Istorijski muzej Srbije

Rezime: Izložbom su premijerno predstavljena izabrana likovna dela iz zbirke Istorijskog muzeja Srbije rađena u tehnici ulja. Zbog prirode izložbenog prostora, koncepcija izložbe je zasnovana na posebnim, kombinovanim celinama, u kojima su prikazani hronološki i stilski razvoj srpskog slikarstva 19. i 20. veka. U tematskom pogledu, na izložbi dominiraju portreti različitih kategorija: ustanički, dinastički, vojni, vladarski, građanski, portreti rađeni u seoskim sredinama i dečji, a zastupljeni su i pejzaži, istorijske

kompozicije i ikone, kao primerci religioznog slikarstva. Izložbom su između ostalog predstavljena dela Arsenija Petrovića, Uroša Kneževića, Stevana Aleksića, Živorada Nastasijevića, Paje Jovanovića, Uroša Predića, Đorđa Krstića, Stevana Todorovića, Branišlava Mirkovića, Miodraga Miće Popovića, umetnika grupe *Mediala* i mnogih drugih.

**MUZEJ AFRIČKE UMETNOSTI
ZBIRKA VEDE I DR ZDRAVKA PEČARA**

Naziv izložbe:

TRADICIONALNE

POZORIŠNE LUTKE MALIJA

Autor: Marija Miloš

Vreme: 23. april – 23. avgust 2021.

Mesto: Muzej afričke umetnosti –
Zbirka Vede i dr Zdravka Pečara

Rezime: Na izložbi *Tradicionalne pozorišne lutke Malija – iz zbirke Andreja Jerovšeka i zbirke Muzeja afričke umetnosti* predstavljene su lutke karakteristične po stilu izrade i animacije za pozorišnu formu koja se tradicionalno izvodi u južnim oblastima Republike Mali, u dolini reke Niger. Kao eksponati na ovoj izložbi, glavne uloge dele pozorišne lutke *antilopa sa bubnjarem i plesačima, slon, plejada žutih, crvenih i plavih malih ljudi i Merenkun*, velika figura žene sa dva lica. Svedočeći o varijetetu dramskih likova i skulptoralnim odlikama lutaka, izložba ujedno otkriva elemente konstrukcije lutaka koji omogućavaju pokret na sceni.

Naziv izložbe:

NESVRSTANI SVET

Povod: Šest decenija od Prve konferencije pokreta nesvrstanih u Beogradu

Autori: Emilia Epštajn, Ana Knežević,
Milica Naumov, dr Nemanja Radonjić (INIS)

Vreme: 1. septembar – 31. decembar 2021.

Mesto: Muzej afričke umetnosti –
Zbirka Vede i dr Zdravka Pečara

Rezime: Alternativa nesvrstavanja jasno je istupala protiv imperijalizma, rasizma, aparthejdai svih oblika rasne segregacije, kao i ekonomske i političke dominacije, zalažući se za antikolonijalizam, emancipaciju, jednakost, mir, saradnju i solidar-

nost. Izložba *Nesvrstani svet* pravo se osvrće na težinu, značaj i pátos koji ovi pojmovi nose i danas. Komplementarni deo izložbe *Nesvrstani svet* čini digitalna mapa na sajtu www.nesvrstani.rs. Ovaj baštinski priključak (plug-in) izložbe, mapiran nesvrstanu baštinu i baštinu nesvrstanih koja je pronađena u brojnim arhivima i (donekle) svrstana u nasleđe Prve (1961) i Devete (1989) konferencije pokreta nesvrstanih, koje su održane u Beogradu, kao i njihovih derivata, različitih akcija, perioda, spomena, jubileja, obeležja i sličnih znakova pored putana osnovu kojih danas čitamo (dis)kontinuitete nesvrstanosti u Beogradu.

Naziv izložbe:

OVO NIJE RAT – OSLOBOĐENJE DUHA I ZEMLJE, U MASTILU I NA DELU

Autori: Emilia Epštajn, Ana Knežević

Vreme: 8–22. decembar 2021.

Mesto: Velika galerija, Dom kulture Studentski grad

Rezime: Alžirski rat bio je jedan od najdužih i najkrvavijih ratova za dekolonizaciju, delom zato što se Alžir smatrao sastavnim delom Francuske. Dugo su ga pratile sintagme poput *rat bez imena*, *rat neizrecivog naziva* ili su korišćene odrednice *događaji*, *oružana akcija*, *mirovne operacije* – sve samo *nerat*, naziv za masovno žrtvovanje ljudi na obe strane; samo ne pobuna autohtonog stanovništva zarobljenog u jednom rasističkom društvu u kojem je dominirao eksploatatorski odnos kolona (evropskih doseljenika) prema muslimanskom stanovništvu. U tom smislu, autorke izložbe su smatrale da je apsolutistički, zaslepljeni i nepokolebljiv karakter rasističke svesti i čitave jedne istorije kolonizacije najbolje izražen u sintagmi *ovo nije rat*. Na izložbi su predstavljeni fotografski i dokumentarni materijal, časopisi, prepiske i publikacije iz fonda Muzeja afričke umetnosti, kao svedočanstva aktivnog jugoslovenskog prisustva, odnosno učešća dr Zdravka Pečara, ali i Vede Zagorac, na prvim linijama borbe za dekolonizaciju Afrike.

MUZEJ GRADA BEOGRADA

Naziv izložbe:

OSTAVE I SKRIVNICE

U PROŠLOSTI BEOGRADA

Autori: Dragana Stojić, Miloš Spasić, Milorad Ignjatović, Nika Strugar Bevc, Jelena Vasić Derimanović

Vreme: 23. jun – 25. jul 2021.

Mesto: Konak kneginje Ljubice

Rezime: Izložba prikazuje višeznačnost fenomena odlaganja, skrivanja, čuvanja i darovanja raznorodnih predmeta (posude, nakit, novac, oružje, oruđe, lampe...) kod praistorijskih, antičkih i srednjovekovnih zajednica koje su živele na ovim prostorima. Povoda i motiva za zakopavanje dragocenosti, ali i vrednih sirovina bilo je mnogo u prošlosti. Nekad su ti predmeti zakopani kako bi se odložili i sačuvali u turbulentnim i teškim vremenima, dok su ponekad na ovaj način zavetovani i darovani Zemlji, višim silama ili božanstvima, kao neka vrsta zaloga za budućnost. Na izložbi su prikazane četiri grupe predmeta koje slikovito predstavljaju ovaj običaj. Najraniji primeri ove prakse prikazani su ostavom keramičkih posuda kostolačke kulture bakarnog doba iz Vinče. Ostave bronzanodopskih grivni sa Auto-komande, ali i rimskih žižaka iz Studentskog parka najverovatnije su svedočanstvo ritualnog ili votivnog darivanja predmeta, dok je ostava nakita i novca iz 16–17. veka pronađena u keramičkoj posudi u Ritopeku najpre neka vrsta skrivnice ili trezora.

Naziv izložbe:

GENERALNI PLAN ZA GRAD BEOGRAD

1923–1924. PRVI GENERALNI

PLAN BEOGRADA

Autor: Angelina Banković

Vreme: 9. februar – 7. mart 2021.

Mesto: Konak kneginje Ljubice, Sala pod svodovima
Rezime: Izložba je bila deo serije izlaganja najznačajnijih predmeta iz zbirke Muzeja grada Beograda, u sklopu najave buduće stalne postavke u novoj zgradi Muzeja u Resavskoj 40b. Na njoj je predstavljen jedan od dva sačuvana primerka prvog generalnog plana Beograda, nastalog 1923. godine i odobrenog 1924. godine. Posetioci su na izložbi mogli

Ostave i skrivnice u prošlosti Beograda, Muzej grada Beograda

da se upoznaju sa kontekstom nastanka plana, osnovnim podacima o izgledu Beograda i strukturi njegovog stanovništva u to vreme, da dobiju informacije o međunarodnom konkursu koji je 1921. godine bio raspisan u cilju izrade plana, kao i o tome ko je i kako izradio plan. Bio im je omogućen i uvid u neke od dokumenata koji su pratili njegov nastanak, a izložba je sadržala i interaktivni deo u okviru kojeg su posetioци, kroz 20 izabranih objekata i lokacija, mogli sami da istraže plan i saznaju šta je izrađeno u skladu sa njim, a šta ne.

Naziv izložbe:

PRIZORI KAŽNJENOG GRADA.

NEMAČKI FOTO-ALBUM

**BOMBARDOVANOG BEOGRADA –
APRIL 1941.**

Povod: 80 godina od nemačkog bombardovanja Beograda u Drugom svetskom ratu

Autor: Goran Antonić

Vreme: 6. april – 5. maj 2021.

Mesto: Konak kneginje Ljubice

Rezime: Na izložbi je prikazan retko izlagani nemački vojni foto-album „Snimci efekata dejstava na Beograd” iz maja 1941. godine, koji sadrži fotografije Beograda razrušenog u vazдушnom napadu aprila 1941. godine. Prvi put publika je mogla da vidi svih 68 fotografija, od kojih je 40 snimljeno iz vazduha, a 28 sa zemlje. Kao sastavni deo albuma, prikazana je i *Skica efekata dejstava na Beograd* – foto-plan Beograda napravljen od avio-snimaka na kome su označene pogođene i razrušene lokacije na teritoriji grada.

Naziv izložbe:

IZBOR SLIKA IZ UMETNIČKE KOLEKCIJE

MUZEJA GRADA BEOGRADA

Autori: Isidora Savić, Predrag Đidić

Vreme: 8–31. oktobar 2021.

Mesto: Konak kneginje Ljubice

Rezime: Izložbom *Izbor slika iz umetničke kolekcije Muzeja grada Beograda* obuhvaćena su trideset i četiri dela iz dve muzejske zbirke – Zbirke za likovnu umetnost i muzičku kulturu do 1950. godine i Zbirke za likovnu umetnost i muzičku kulturu od 1950. godine – koja čine mali segment bogate i

raznovrsne umetničke kolekcije Muzeja grada Beograda i pružaju mogućnost uvida u deo različitih vrednosnih obrazaca i tendencija umetničke prakse u Beogradu tokom XX veka. Odabrana dela nemaju pretenziju da posluže za normativno iščitavanje razvojnih umetničkih tokova, već se mogu posmatrati kao prezentacija jednog malog, izdvojenog segmenta stvaralaštva istaknutih pojedinaca koji su svojim delovanjem obeležili umetnost svog vremena, poput Bete Vukanović, Vidosave Kovačević, Nadežde Petrović, Milana Konjovića, Petra Dobrovića, Save Šumanovića, Petra Lubarde, Čedomira Vasića, Marije Dragojlović i mnogih drugih.

Naziv izložbe:

**UMETNIČKA DELA ZDRAVKA VAJAGIĆA
I HELENE ŠIPEK IZ KOLEKCIJE MUZEJA
GRADA BEOGRADA**

Autor: Predrag Đidić

Vreme: 17. decembra 2021 – 30. januar 2022.

Mesto: Konak kneginje Ljubice

Rezime: Izložbom je obuhvaćeno devetnaest slika koje su akademski slikari Zdravko Vajagić i Helena Šipek poklonili Muzeju grada Beograda 2020. godine. Zdravko Vajagić poklonio je osam slika nastalih u periodu od 1973. do 2006, dok je jedanaest slika Helene Šipek nastalo od 1970. do 2012. godine. Dela predstavljaju svojevrsan presek njihovog dugogodišnjeg umetničkog stvaralaštva. Odabir slika za kolekciju Muzeja izvršili su sami autori, rukovođeni željom da na taj način omoguće uvid u različite faze svog rada.

MUZEJ JUGOSLAVIJE

Naziv izložbe:

PROMETEJI NOVOG VEKA

Povod: 60 godina od Prve konferencije nesvrstanih u Beogradu

Autori: Ana Panić, Jovana Nedeljković

Vreme: 21. septembar – 14. novembar 2021.

Mesto: Muzej Jugoslavije, objekat Muzej „25. maj”

Rezime: Izložba *Prometeji novog veka*, inspirisana 60-godišnjicom od održavanja Prve konferencije pokreta nesvrstanih u Beogradu, u fokus stavlja odnose Jugoslavije i Indije u oblasti umetnosti

i kulture, kao i stvaralaštvo Petra Lubarde, jednog od najznačajnijih jugoslovenskih slikara, koji je imao važnu ulogu u predstavljanju Jugoslavije nesvrstanim i na koga je boravak u Indiji 1963. godine imao veliki uticaj. Publika je zahvaljujući raznovrsnoj muzejskoj građi imala prilike da se bliže upozna sa indijskom kulturom i kulturnom razmenom između dve zemlje, a jedan od segmenata izložbe odnosio se na posetu Josipa Broza Tita Indiji 1955–1956. godine, koja se smatra prelomnim događajem za definisanje spoljnopoličke strategije Jugoslavije upravo u pravcu nesvrstavanja. Deo postavke je i rad savremenog umetnika Vladimira Nikolića *Komunistička slika u veku svoje digitalne reprodukcije*.

Naziv izložbe:

UMRO JE DRUG TITO

Autor: Tatomir Toroman

Vreme: 25. maj 2021 –

Mesto: Muzej Jugoslavije, Kuća cveća

Rezime: Izložba polazi od toga da je Tito bio najprepoznatljiviji, najjači i neprikosnoveni simbol socijalističke Jugoslavije te da je njegova smrt obezglavila simbolički poredak i izazvala dramatičnu krizu u jugoslovenskom društvu. Da bi poredak bio sačuvan, na tu krizu se moralo odgovoriti kolektivnim, masovnim i raznovrsnim vidovima simboličke komunikacije velikih razmera – počastima, nekontrolisanim izlivima emocija, grandioznom sahranom, zavetnim izjavama, pesmama i poklonima, proslavljanjem njegovog rođendana godinama nakon smrti. U toj društvenoj drami, kroz koju je socijalistička Jugoslavija prolazila, na izložbi su posebno izdvojena tri nivoa – prvi je zvaničan, državni, normativni, drugi je narodni, neposredan i ličan, a treći je osporavajući. Ukrštanje tih nivoa doprinosi boljem razumevanju kompleksnosti socijalističke Jugoslavije i uloge i mesta koje je Josip Broz Tito imao u njoj.

Umro je drug Tito, Muzej Jugoslavije

Naziv izložbe:

**O FABRIKAMA I RADNICIMA:
INDUSTRIJSKO NASLEĐE SRBIJE**

U projektu učestvuju: Muzej Jugoslavije, Muzej nauke i tehnike

Autori: Ada Vlajić, Jovana Nedeljković, Rifat Kulenović, Radovan Cukić

Vreme: 1. decembar 2021

(7. decembar 2021. u MNT) – 15. februar 2022.

Mesto: Muzej Jugoslavije, objekat 25. maj i Muzej nauke i tehnike

Rezime: Muzej Jugoslavije i Muzej nauke i tehnike temom industrijalizacije i industrijskog nasleđa na teritoriji današnje Srbije bave se iz različitih perspektiva – od društveno-političke, kulturne i istorijske, do tehničko-tehnološke. Izložba može da se prati kroz pet izabranih industrijskih lokaliteta koji na paradigmatičan način predstavljaju razvoj i funkcionisanje industrije na ovim prostorima u različitim istorijskim, političkim i društvenim okolnostima. U pitanju su: rudnici u Boru i Majdanpeku, tekstilna industrija u Leskovcu, Elektronska industrija Niš, Kombinat *Servo Mihalj* u Zrenjaninu i Vojno-tehnički zavod u Kragujevcu. Prezentovana je raznovrsna građa koju čine industrijski proizvodi i mašine, brojne fotografije koje svedoče o različitim aspektima fabričkog života, video-materijal, kao i umetnička dela.

O fabrikama i radnicima, Muzej nauke i tehnike (foto M. Juriši)

MUZEJ NAUKE I TEHNIKE

Naziv izložbe:

NIJE ZLATO SVE ŠTO SIJA

Autori: Zoran Lević, Nenad Lukić

Vreme: 24. mart – 1. maj 2021.

Mesto: Muzej nauke i tehnike, *Galerija 51*

Rezime: Izložbom se tematski obrađuju procesi dobijanja, proizvodnje, obrade i upotrebe zlata. Posetioci su mogli da se upoznaju sa mineralima, rudarskom i opremom za ispiranje zlata, primenom zlata u svakodnevnom životu, ekonomiji, medicini i elektronici. Veliki deo izložbe posvećen je zlatarskom zanatu, gde su prikazani alati i tehnologije obrade. Predstavljene su i različite tehnologije pozlate, kao i ispitivanje i obeležavanje predmeta od zlata. Za ovu izložbu, u zlatarskoj radnji *Stefanović 1886*, nameniski je snimljen film koji prikazuje celokupan proces izrade prstena, od procesa topljenja, pa sve do krajnje pripreme za izlaganje.

Naziv izložbe:

FORENZIKA – VIŠE OD VEKA

Autori: Srđan Vasiljević, Ivana Krstić-Mistrizdelović

Vreme: 25. maj – 4. jul 2021.

Mesto: Muzej nauke i tehnike, *Galerija 51*

Rezime: Izložba je organizovana povodom 100 godina od osnivanja Odeljenja tehničke policije i otvaranja prve škole Ministarstva unutrašnjih poslova u Srbiji. Prikazan je istorijski razvoj forenzike u svetu i u Srbiji kroz razvoj nauke, specijalizovanih obrazovnih institucija, laboratorija, instituta i naučno-tehničke policije. Posetioci su mogli da vide interaktivne i video sadržaje, kao što su: demonstracija istražnih radnji na mestu *ubistva*, fotografisanje, uzimanje otisaka osumnjičenog i pretraga baze u potrazi za izvršiocom, demonstracija izrade foto-roboti na računaru, veza nauke i forenzike, video-strip novela *Istraga provalne krađe*, razvoj Državne hemijske laboratorije, prikaz alata za obradu digitalnih fotografija i video-materijal izdvajanje DNK u kućnim uslovima.

Naziv izložbe:**AUDIO-INDUSTRIJA U SRBIJI****Autor:** Miomir Mijić**Vreme:** 21. jul – 31. avgust 2021.**Mesto:** Muzej nauke i tehnike, *Galerija 51*

Rezime: Izložba je posvećena istoriji razvoja industrijskih audio uređaja i sistema na našim prostorima, od tridesetih godina dvadesetog veka pa sve do današnjih dana. Prikazani su: prve sprave koje su stigle u Srbiju a koje su mogle da reprodukuju zvuk, uređaj koji je ključan za početak razvoja audio-industrije kod nas, proizvođači između dva svetski rata, veliki zamah nakon Drugog svetskog rata, značaj proizvodnje koja je snabdevala čitavu Jugoslaviju najrazličitijim komercijalnim i profesionalnim uređajima. Pojava audio-tehnike obezbedila je ogroman civilizacijski pomak u ljudskoj komunikaciji prevazišavši fizička ograničenja i omogućivši da se zvuk čuje *dalje* i *kasnije*. Audio-tehnika je omogućila civilizaciji da ostavlja zvučne otiske minulih perioda, a s vremenom je, udružena sa drugim oblastima tehnologije, omogućila da zvučne komunikacije po potrebi budu i globalne.

Naziv izložbe:**RAZVOJ SLUŽBE TELEKOMUNIKACIJA****Autori:** Jovan Božinović, Zoran Ivanović**Vreme:** 17. septembar – 15. oktobar 2021.**Mesto:** Muzej nauke i tehnike, *Galerija 51*

Rezime: Izložba je organizovana u sklopu proslave Dana jedinice i povodom 15 godina od formiranja Brigade veze Vojske Srbije. Predstavljeni su istorija sistema veze, službe telekomunikacija i razvoj telekomunikacione tehnike. Uredba o vojnome telegrafu doneta 20. septembra 1916. godine, kojom je rod veze izdvojen kao poseban u okviru srpske vojske, predstavlja prekretnicu u shvatanju važnosti veze za vojsku i uspešnost njenih vojnih poduhvata. Najveći deo eksponata deo su vredne kolekcije Spomen-sobe Brigade veze i do sada nisu predstavljeni široj javnosti na ovaj način, kao i zbirki Vojnog muzeja, Muzeja nauke i tehnike i privatnih kolekcija.

Naziv izložbe:**RAZVOJ I PRIMENA****RENDGEN TEHNOLOGIJE KOD SRBA, OD TESLE I PUPINA DO DANAS****Autori:** Jelena Jovanović Simić, Aleksandar Marković**Vreme:** 27. oktobar – 30. novembar 2021.**Mesto:** Muzej nauke i tehnike, *Galerija 51*

Rezime: Izložba predstavlja istorijski razvoj i primenu rendgenske tehnologije u medicini, otkrića rendgenskih zraka do danas, sa posebnim naglaskom na doprinosima koje su u oblasti rendgenologije ostvarili Nikola Tesla i Mihajlo Pupin. Ciljevi izložbe su i predstavljanje uspeha domaćih preduzeća u razvoju proizvodnje rendgenskih aparata i opreme. U drugoj polovini 20. veka, u vreme intenzivnog razvoja industrije u nekadašnjoj Jugoslaviji, fabrika *Jugorendgen*, u sastavu Elektronske industrije Niš, jedina je na Balkanu proizvodila rendgenske aparate i izvozila ih širom sveta. Početkom novog milenijuma grupa mladih stručnjaka je osnovala preduzeće *Visaris* i započela razvoj i proizvodnju nove generacije uređaja – digitalnih rendgenskih aparata.

MUZEJ NIKOLE TESLE**Naziv izložbe:****ŽIVOT I DELO NIKOLE TESLE****Autori:** Kosta Adžić,

Maksimijan Alba (Maximian Alba)

Vreme: 13. jula 2021 –**Mesto:** Aerodrom *Nikola Tesla*, Beograd

Rezime: Izložba hronološki prikazuje Teslin život i različite oblasti naučnog rada, od rođenja u Smiljanu 1856. godine, preko godina školovanja provedenih u Evropi, prvih zaposlenja i inovativnih ideja, do odlaska u SAD i najplodnijeg perioda Teslinog rada čiji je rezultat veliki broj izuma, novih tehničkih rešenja formulisanih i zaštićenih kroz preko 300 registrovanih patenata. Podatke o Teslinom životu i ključne oblasti Teslinog naučnog rada ilustruje veliki broj fotografija i dokumenata iz Tesline zaostavštine koji se danas čuvaju u Muzeju Nikole Tesle u Beogradu.

MUZEJ POZORIŠNE UMETNOSTI SRBIJE

Naziv izložbe:

DOSTOJEVSKI NA SCENI NARODNOG POZORIŠTA U BEOGRADU DO 1941.

Autori: Mirjana Odavić, Jelica Stevanović

Vreme: 30. novembar – 6. decembar 2021.

Mesto: Ruski dom u Beogradu

Rezime: Značajan jubilej, 200 godina od rođenja F. M. Dostojevskog, bio je povod da se kroz izložbu posvećenu izvođenjima njegovih dela na sceni Narodnog pozorišta u Beogradu u prvim decenijama 20. veka, osvrnemo i na neprocenjiv značaj uticaja ruskih scenskih umetnika, a naročito ruske emigracije, na razvoj teatarskog života u Srbiji pre i između dva svetska rata. Prva postavka, dramatisacija romana *Zločin i kazna* 1907. godine, pokazuje spremnost mlade nacionalne teatarske scene (Narodno pozorište u Beogradu je osnovano 1868) da se upusti u ozbiljan i hrabar poduhvat postavljanja izuzetno zahtevnih dela ovog ruskog klasika.

Postavka je realizovana u saradnji sa Ruskim domom u Beogradu, u čijem prostoru je izložba otvorena u sklopu naučnog skupa posvećenog velikom piscu, i Ruskim naučnim institutom, koji je dao ideju i deo novčanih sredstava.

Naziv izložbe:

MIHAILO JANKETIĆ (1938–2019) – POZORIŠNA POSVETA

Autor: Biljana Ostojčić

Vreme: decembar 2021 – mart 2022.

Mesto: Muzej pozorišne umetnosti Srbije

Rezime: Muzej pozorišne umetnosti Srbije ima lep običaj da glumcima dobitnicima nagrade za životno delo *Dobričin prsten*, koja je u početku dodeljivana pod pokroviteljstvom Muzeja i Udruženja dramskih umetnika Srbije a sada je dodeljuje samo UDUS, upriliči izložbu u svojim prostorijama. Sticajem okolnosti, kada se Mihailo Miša Janketić pridružio laureatima ovog velikog priznanja, to se nije dogodilo. Ovom postavkom Muzej odužuje svoj dug znamenitom dramskom umetniku čija ostvarenja su ostavila dubok trag na scenama bezmalo svih beogradskih, srpskih i crnogorskih teatar.

MUZEJ PRIMENJENE UMETNOSTI

Naziv izložbe:

43. SALON ARHITEKTURE MPU: TAČKA OSLONCA

Autori: Ljiljana Miletić Abramović, Mioljub Kušić

Vreme: 12. maj – 30. jun 2021.

Mesto: Muzej primenjene umetnosti

Rezime: Salon arhitekture je izložba koja tradicionalno afirmiše i vrednuje arhitektonsko stvaralaštvo i predstavlja najsveobuhvatniji pregled arhitektonске delatnosti u Srbiji, a otvorena je i za učesnike iz inostranstva. Ovogodišnji slogan *Tačka oslonca* upućuje na značaj arhitekture u formiranju životne i prostorne sredine, urbanih celina, gradova, mesta, sveukupnog okruženja. Samim tim ističe se značaj ravnoteže u odnosu novoizgrađenog i postojećeg javnog prostora koji nisu u suprotnosti sa potrebama većine građana, običnih stanovnika. Izložba aktualizuje pitanje ideala arhitektonске struke i realnosti sadašnjeg stanja arhitekture i urbanizma.

Naziv izložbe:

TRI MEĐURATNA PLAKATERA: JANKOVIĆ, PETROV, BABIĆ

Autor: Bojana Popović

Vreme: 7. oktobar – 24. novembar 2021.

Mesto: Muzej primenjene umetnosti

Rezime: Izložba otkriva malo poznato delovanje u oblasti grafičkog dizajna u Srbiji međuratnog perioda. Kao značajan činilac moderne primenjene umetnosti, on je uticao na stvaranje vizuelnih kodova svakodnevice najširih društvenih slojeva u svetu. Predstavljanjem radova tri najznačajnija beogradska plakatera međuratnog perioda iz kolekcije Muzeja primenjene umetnosti, publika je mogla da uoči visok kvalitet njihovog rada, ikonografsku i stilsku povezanost sa aktuelnim svetskim kretanjima, kao i zanimljive detalje u hrabrim koracima grafičkog dizajna prestonice novostvorene Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, odnosno Kraljevine Jugoslavije.

Goranka Matić, Iskustvo u gužvi,
Muzej savremene umetnosti (foto B. Janjić)

MUZEJ SAVREMENE UMETNOSTI

Naziv izložbe:

GORANKA MATIĆ: ISKUSTVO U GUŽVI

Autor: Una Popović

Vreme: 24. mart – 24. maj 2021.

Mesto: Muzej savremene umetnosti

Rezime: *Iskustvo u gužvi* prva je obimna fotografska retrospektiva u Muzeju savremene umetnosti. Izložba, koju je činilo više stotina fotografija i materijala druge vrste (arhiva, dokumentacija, foto-eseji), nije bila strukturirana hronološki već prema tematskim celinama koje su se kod fotografkinje Goranke Matić izdvojile kao dominantne:

Prvi radovi i izložbe, Fotografije rok koncerata i protagonista novog talasa, Portreti, Fotografije sa političkih skupova, Umetnički/autorski ciklusi. Goranka Matić svojevrsna je hroničarka zbivanja na umetničkoj, kulturnoj, društvenoj i političkoj sceni ove zemlje. Njen opus, prezentovan ovom prilikom u celini, mogao bi se, nezavisno od autorstva, tretirati i kao problemska izložba, koja je omogućila uvid u društvene i kulturne okolnosti nekadašnje države Jugoslavije, Srbije i Beograda, od početka osamdesetih godina pa do početka dvehiljaditih. Izložba *Iskustvo u gužvi* posredno je težila da ukaže i na dinamične i mnogostruke pozicije i uloge medija fotografije.

Naziv izložbe:**EFEKAT PREGLEDA****Autori:** Zoran Erić, Blanka de la Tore**Vreme:** 19. jun – 20. septembar 2021.**Mesto:** Muzej savremene umetnosti

Rezime: Izložba *Efekat pregleda*, kao međunarodni projekat sastavljen od dve faze sprovedene tokom 2020. i 2021. godine, bavi se problemom ekološke pravde. Problemu se može pristupiti samo analizom neraskidivih veza između klimatskih promena i drugih oblika nepravde u pogledu rodne i rasne pripadnosti, korporativnog imperijalizma, starosedelačkog suvereniteta i značaja dekolonizacije i izmeštanja čoveka iz središta sveta, radi stvaranja novog stanja svesti koje neće ugrožavati biodiverzitet planete. Izložba je podeljena u šest celina, a predstavljeno je šezdeset umetnika, među kojima su: Tania Kandiani, Huanli Karion, Karolina Kaisedo, Jakob Kirkegard, Kinga Kjelžinska, Tomas Kolbengtson, Elena Laveles, Nemanja Milenković, Ana Moreno, Branislav Nikolić, Mirko Nikolić, Nils Norman, Marjetica Potrč i dr.

Naziv izložbe:**GRUPNI PORTRET: ŠEZDESET GODINA SALONA MUZEJA SAVREMENE UMETNOSTI****Povod:** Šezdeset godina postojanja i rada Salona Muzeja savremene umetnosti**Autor:** Una Popović**Vreme:** 23. jul – 6. septembar 2021.**Mesto:** Salon Muzeja savremene umetnosti

Rezime: Na izložbi dokumentarne i edukativne orijentacije, delimično hronološki strukturiranoj i kolažne metodologije, osim ranih fotografija postavki, kataloga, video-arhiva, predstavljena je i nekolicina dela iz zbirke MSU, a reč je o autorima koji su izlagali u Salonu tokom proteklih godina. Izložena umetnička dela u ovoj hronološkoj strukturi, medijski i po konceptu različita, trebalo je da upute na promociju diverziteta umetničkog izraza pri galerijskoj programskoj strategiji tokom decenija. Između ostalih, izložena su dela: Miodraga B. Protića, Nedeljka Gvozdenuvića, Miodraga Miće Popovića, Dušana Otaševića, Mila Milunovića, Nedeljka Neše Paripovića, Grupe OHO, Zorana Popovića, Katalin Ladik, Katarine Zdjelar, Vladimira Nikolića i dr.

Naziv izložbe:**VLADIMIR VELIČKOVIĆ:****FIGURA KAO IZRAZ EGZISTENCIJE****Autori:** Svetlana Mitić, Žaklina Ratković**Vreme:** 20. oktobar 2021 – 21. februar 2022.**Mesto:** Muzej savremene umetnosti

Rezime: Retrospektivna izložba Vladimira Veličkovića priređena je na svih pet nivoa Muzeja i obuhvata preko sto radova umetnika. Pored dela iz kolekcije MSU, zastupljena su i ona iz drugih svetskih muzeja i galerija. Izložba nije hronološki koncipirana već prati određene problemsko-tematske segmente u radu umetnika, koji mogu upućivati i na širi kontekst u kome se umetnik formirao, bazirao i stvarao osoben likovni jezik. Kroz deset odvojenih tematsko-problemskih celina, koje se fokusiraju na određene teme i simbole, kao i njihovo značenje u Veličkovićevo slikarstvu, obuhvaćen je složen umetnički opus koji korespondira sa najvišim dometima modernog i savremenog slikarstva. Izložba prati rad umetnika od najranijih crteža i slika nastalih u beogradskom periodu, kada umetnika zaokupljaju oskudni prostori ukočene, statične atmosfere, do naknadne barokne uzvitlanosti i naglašenog pokreta.

MUZEJ ZEPTER**Naziv izložbe:****AKVIZICIJE U 2020.****Autor:** Ivana Simeonović Čelić**Vreme:** februar–maj 2021.**Mesto:** Muzej *Zepter*

Rezime: Na početku svake nove kalendarske godine Muzej *Zepter* izložbom *Akvizicije* prikazuje nova dela prispela u Muzej tokom prethodne godine. Time sve više upotpunjuje sliku umetničke scene u Srbiji u drugoj polovini XX veka i prvih decenija novog milenijuma. Ove godine su bila izložena dela umetnika: Đorđa Aralice, Petra Sibinovića, Šemse Gavrankaptanovića, Snežane Pešić Rančić, Sretka Divljana, Vesne Knežević, Vuka Vučkovića.

Naziv izložbe:**BOGOLJUB BOBA JOVANOVIĆ****Autor:** Ivana Simeonović Čelić**Vreme:** jun 2021.**Mesto:** Muzej *Zepter*

Rezime: Bogoljub Boba Jovanović jedan je od najmarkantnijih i najznačajnijih srpskih i jugoslovenskih umetnika. Ovom izložbom, koja predstavlja izbor iz kolekcije Muzeja *Zepter* i vlasništva porodice, odali smo još jednom poštu velikom slikaru i našem prijatelju. Bio je prvi dobitnik muzejske nagrade *Stojan Čelić*, a Muzej *Zepter* je objavio i monografiju Bogoljuba Jovanovića posvećenu ovom umetniku.

Naziv izložbe:**SEĆANJE NA****MILENU JEFTIĆ NIČEVU KOSTIĆ****Autor izložbe:** Ivana Simeonović Čelić**Vreme:** 15. jul – 19. septembar 2021.**Mesto:** Muzej *Zepter*

Rezime: Posle iznenadnog odlaska multimedijalne umetnice Milene Jeftić Ničeve Kostić, Muzej *Zepter* je želeo da joj ovom izložbom ukaže posebnu pažnju i oda počast. Njene slike se nalaze u kolekciji Muzeja *Zepter*, ali nažalost, nikada nije imala samostalnu izložbu u ovom muzeju. Odabrana dela su pozajmljena iz Kuće legata, ustanove kojoj je Ničeva darovala svoju zaostavštinu.

Naziv izložbe:**MIRIŠE NA MORE,****PETAR OMČIKUS I NEDO FARČIĆ****Autor:** Ivana Simeonović Čelić**Vreme:** 16. decembar 2021 – 30. januar 2022.**Mesto:** Muzej *Zepter*

Rezime: Dva prijatelja, vezana druženjem i morem, Petar Omčikus, slikar, i Nedo Farčić, maratonac i kolekcionar, sreli su se na mnogim životnim putevima, pa i na putu umetnosti. Petar je slikao, Nedo odlično kuvao i skupljao Omčikusove slike riba i morskih plodova. Tako je nastala kolekcija *Miriše na more*, kao i kuvar koji je Farčić objavio upravo za ovu priliku. U kuvaru su Omčikusove slike, a Farčićevi recepti su za sva ta morska čuda.

NARODNI MUZEJ U BEOGRADU**Naziv izložbe:****SRETEN STOJANOVIĆ:****URLINE KARAKTERA I MATERIJALA****Autor:** Vera Grujić**Vreme:** 12. februar – 11. april 2021.**Mesto:** Narodni muzej u Beogradu

Rezime: Ukazujući na trajnu vrednost bogatog i raznovrsnog umetničkog opusa Sretena Stojanovića, u Velikoj galeriji centralne zgrade Narodnog muzeja, izloženo izbor umetnikovih likovnih ostvarenja iz kolekcije Narodnog muzeja, Spomen-zbirke Pavla Beljanskog, Narodnog muzeja Čačak, Muzeja Jugoslavije, Muzeja grada Beograda, Umetničke zbirke SANU, ULUS-a, Muzeja pozorišne umetnosti Srbije i privatnih kolekcija. Stojanović je upamćen kao autor prostudiranih portreta svojih savremenika, istorijskih ličnosti i onih najbližih, članova porodice. Stojanovićeve skulpture se odlikuju kako prepoznatljivim i autentičnim obeležjima vrlina ovekovne ličnosti, tako i izrazitim poštovanjem, isticanjem i uvažavanjem materijala u kojima skulptura nastaje.

Naziv izložbe:**POD ZLATNIM I PLAVIM NEBOM.****Ikone grčkih majstora od 15. do 19. veka u Narodnom muzeju u Beogradu****Povod:** Povodom 177 godina od osnivanja Narodnog muzeja**Autor:** Branka Ivanić**Vreme:** 10. maj – 22. avgust 2021.**Mesto:** Narodni muzej u Beogradu

Rezime: U odnosu na srpske i ruske ikone u Zbirci poslevizantijske umetnosti novog veka Narodnog muzeja, ikone grčkih slikara su ne samo najmnogobrojnije, već se među njima prepoznaju ostvarenja velike umetničke vrednosti. U postavku je uključeno 147 ikona, a reč je o radovima autora sa teritorija tradicionalnih grčkih zemalja, kao i sa šireg područja u okviru Osmanskog carstva i susednih zemalja u kojem su uticaji grčke kulture ostali prepoznatljivi. Posetioци su imali prilike da upoznaju dela specifičnog italo-kritskog ikonopisnog stila, aktuelnog između 15. i 18. veka na području istočnog Medi-

Zenitistima celog sveta, Narodni muzej u Beogradu

terana i Jadrana, a nastalog u susretu pravoslavnog i katoličkog uticaja. Izložene ikone potiču iz radionica ili sa predložaka poznatih kritskih slikara kao što su Andrija Rico, Nikola Zafuris ili Jeremija Paladas. Druga grupa grčkih ikona u zbirci Muzeja nastala je bez neposrednog uticaja italo-kritskog slikarstva, u kontinentalnim oblastima Balkana, tada pod vlašću Turaka. Na njima se prepoznaju dodiri sa delima dugotrajne i značajne kosturske škole, čija ostvarenja u sačuvanoj slikarskoj baštini Balkana turskog doba predstavljaju udeo koji se ne može zanemariti. Posebnu skupinu čine ikone iz Svete zemlje.

Naziv izložbe:

ZENITISTIMA CELOGA SVETA

Iz zaostavštine Ljubomira Micića

u Narodnom muzeju u Beogradu

Autor: Gordana Stanišić

Vreme: 28. decembar 2021 – 10. april 2022.

Mesto: Narodni muzej u Beogradu

Rezime: Izložba je priređena povodom obeležavanja sto godina od objavljivanja prvog broja časopisa *Zeniti* osnivanja prvog jugoslovenskog avangardnog pokreta – zenitizma. Najvredniji i najznačajniji deo zaostavštine čuva se u Narodnom muzeju, čini ga 385 umetničkih dela, većinom radova na papiru – crteža, kolaža, akvarela, pastela, grafika, kao i manji

broj slika i skulptura, originalna izdanja časopisa *Zenit*, kao i publikacije iz *Zenitove* biblioteke, matične ploče i plakati, brošure i leci, albumi i fotografije, pisma i lični predmeti Ljubomira Micića, njegove supruge Anuške i njegovog brata Branka (Micića) Ve Poljanskog.

PRIRODNJAČKI MUZEJ

Naziv izložbe:

PRIČA O NAMA

Povod: 125 godina Prirodnjačkog muzeja u Beogradu

Autor: Aleksandra Maran Stevanović

Vreme: 29. decembar 2020 – 20. jun 2021.

Mesto: Galerija Prirodnjačkog muzeja

Kratak rezime: Na popularan način, široj javnosti se predstavljaju značajni događaji i ličnosti koji prenose poruke iz prošlosti: o putovanju Muzeja kroz vreme i prostor, kroz različite državne, političke, ekonomske, društvene i muzejske okolnosti. Uz brojne predmete iz njegovih riznica, prikazani su istoriografski podaci o rađanju Muzeja, borbi za opstanak njegovih muzealaca tokom dva svetska rata i nastojanju se dobije prostor za javno izlaganje prirodnjačkih dragocenosti.

Naziv izložbe:

KAVIJAR

Autor: Dubravka Vučić

Vreme: 2. septembar – 6. decembar 2021.

Mesto: Galerija Prirodnjačkog muzeja

Rezime: Na izložbi, kao vrhunski delikates, publici je kroz različite aspekte: od kulturološkog i istorijskog preko biološkog i ekonomskog predstavljen kavijar, a posetioци su upoznati i sa procesom njegove proizvodnje. Posebnu zanimljivost izložbe čine eksponati riba od kojih se dobija kavijar a koji se nalaze u Zbirci riba. Reč je o vrstama koje su kritično ugrožene (moruna, jesetra).

VOJNI MUZEJ

Naziv izložbe:

REMEK-DELA LIKOVNIH UMETNIKA IZ ZBIRKE VOJNOG MUZEJA

Povod: Dan Vojnog muzeja

Autor: Ljubica Dabić

Vreme: 20. avgust – 10. oktobar 2021.

Mesto: Galerija Vojnog muzeja

Rezime: Izložba obuhvata izbor najvrednijih dela srpskih i jugoslovenskih umetnika sa kojima Umetnička zbirka Vojnog muzeja raspolaže. Izložba je koncipirana tako da u hronološkom redosledu prikaže najvrednija ostvarenja umetnika. Predstavljanjem slika i skulptura najpoznatijih umetnika zahvataju se gotovo svi bitniji pravci i tokovi u našoj novijoj likovnoj umetnosti – od romantizma i realizma do sočrealizma i apstrakcije. Zastupljena dela govore i o temperamentu i umetničkoj ličnosti pojedinaca, o njihovom poreklu i školovanju.

Naziv izložbe:

APRIL`41 – 80 GODINA OD APRILSKOG RATA

Autori: Vuk Obradović, Bojana Ilić,

Mirjana Novaković Munišević,

Darko Mladenović, Marijana Mraović

Vreme: 6. april – 16. maj 2021.

Mesto: Galerija Doma Vojske Srbije

Rezime: Kratkotrajni Aprilski rat bio je dalekosežan po svojim posledicama. Obeležavajući osamdesetu godišnjicu njegovog početka, podsećamo kako je 1941. godine na surov i nemilosrdan način napadnuta jedna suverena država. Autorski tim uspeo je da prikaže kompletniju sliku dešavanja i ratnih zbivanja aprila 1941. godine posebnu pažnju posvećujući originalnim muzejskim predmetima koji su stavljeni u istorijski kontekst kroz upotrebu dokumentarne fotografije i arhivskog materijala.

Kavijar, Prirodnjački muzej, Beograd

BOR

MUZEJ RUDARSTVA I METALURGIJE

Naziv izložbe:

**BOR I OKOLINA
U BRONZANO I GVOZDENO DOBA
U SVETLU NOVIJIH ISTRAŽIVANJA**

Autor: Igor Jovanović

Vreme: 30. jun – 30. septembar 2021.

Mesto: Muzej rudarstva i metalurgije Bor

Rezime: Projekat predstavlja rezultat višegodišnjeg proučavanja najmlađih praistorijskih epoha, koje vezujemo za poslednja dva milenijuma stare ere, na teritoriji Bora i okoline u 21. veku, baziranih na rezultatima istraživanja od 1960-ih do 1990-ih godina. Na izložbi su predstavljeni najznačajniji aspekti materijalne i duhovne kulture zajednica koje su naseljavale pomenuti prostor tokom bronzanog i gvozdеног doba – način života, privredna delat-

nost, način sahranjivanja i interakcija stanovništva različitih geografskih i privrednih oblasti i njihova adaptacija na prirodno okruženje.

DESPOTOVAC

MUZEJ UGLJARSTVA SENJSKI RUDNIK

Naziv izložbe:

**IZLOŽBA ISTORIJSKIH FOTOGRAFIJA
SENJSKOG RUDNIKA**

Autori: Danijela Trajkovska, Nenad Anžel

Vreme: maj 2021 / u okviru manifestacije *Noć muzeja*

Mesto: centralna zgrada Muzeja ugljarstva

Rezime: Stare fotografije, vlasništvo Muzeja ugljarstva, prikazuju najvažnije detalje razvoja jame i naselja Senjski Rudnik od 1920. pa do 1950. godine. Izložba fotografija dopunjuje stalnu postavku ekspanata u Muzeju.

NARODNI MUZEJ ČAČAK

Naziv izložbe:

PROTA VIĆENTIJE POPOVIĆ I SINOVI

Povod: Oproštajna izložba autora povodom 40 godina rada

Autor: Radivoje Bojović

Vreme: januar–april 2021.

Mesto: Galerija Narodnog muzeja Čačak

Rezime: Izložba *Prota Vićentije Popović i sinovi* prikazuje prošlost i ulogu u društvenim zbivanjima od 16. do kraja 20. veka jedne od najstarijih svešteničkih porodica čačanskog kraja. Reč je o studijskoj izložbi kojom je predstavljena jedna od najstarijih privatnih biblioteka, čije prve knjige potiču iz srpskih štamparija 16. veka (Venecija, Mileševa, Mrkšićna crkva), dok su dva sačuvana rukopisa iz 17. veka. Tridesetih godina XIX veka biblioteka je raspolagala probranom bogoslužbenom literaturom, pa su iz Ježevice pozajmljivane knjige za potrebe Mitropolije beogradske. Konačnu fizionomiju dao joj je prota Vićentije Popović (1832–1917), koji je napisao *Beleške o mojoj familiji i mom životu*. Njegov prvi sin, sveštenik Milan Popović, bio je autor jednog pčelarskog priručnika, a drugi, učitelj Miloš Popović, tvorca je prve numizmatičke zbirke u Čačku. Treći sin, rano preminuli pesnik Kosta Popović (1842–1864), zastupljen je rukopisima, zatim prilozima štampanim u *Licejki, Javoru* i *Vili*, kao i knjigom *Put licejskih pitomaca (jestastveničkog odeljenja) po Srbiji godine 1863*. Na izložbi je, pored ličnih predmeta uglednih sveštenika i voćara, zastupljena neknjižna građa (karte, povelje, odlikovanja, diplome sa poljoprivrednih izložbi, fotografije i rukopisi).

UMETNIČKA GALERIJA

NADEŽDA PETROVIĆ ČAČAK

Naziv izložbe:

NAGRAĐENI NA MEMORIJALIMA

od XX do XXX Memorijala Nadežde Petrović

Povod: 60 godina održavanja Memorijala Nadežde Petrović i rada Umetničke galerije *Nadežda Petrović*

Autor: Julka Marinković

Vreme: 28. januar – 12. mart 2021.

Mesto: Čačak: Umetnička galerija *Nadežda Petrović*; Galerija *Risim*

Rezime: Izložba je koncipirana kao izbor umetnika koji su na poslednjih 11 izložbi Memorijala bili nagrađeni, a čije radove, kao relevantne primere za razumevanje i sagledavanje tokova savremene umetnosti, Galerija poseduje u svom fondu. Predstavljena su dela Čedomira Vasića, Dragoljuba Raše Todosijevića, Milovana de Stil Markovića, Zvonimira Santrača, Nevene Hadži Jovančić, Dragane Žarevac, Anice Vučetić, Miloša Tomića, Miodraga Krkobabića, Milorada Mladenovića, Tanje Ostojić, Žolta Kovača, Siniše Ilića, Ane Krstić i Katarine Alempijević. Izložba obuhvata i tri dela izvedena u javnom prostoru Čačka, autora Mrđana Bajića, Živka Grozdanića Gere i Vladimira Perića; kao i rad Irene Lagator Pejović (knjiga od novčanica sa likom Nadežde Petrović iz Narodne banke Srbije), predstavljen u elektronskoj formi koji u kontekstu savremene umetnosti, odnosno izložbe, na više semantičkih ravni povezuje Nadeždu Petrović, Memorijal i Galeriju. Osim ovih umetnika, među nagrađenima su i Tahir Lušić, Zoran Drekalović, Mihailo Đoković Tikalo, Adrian Paci, Mariana Kastilo Debal, Jel Bartana, Tina Gverović, Ivan Šijak, Milica Tomić, Bojan Đorđev, Davor Dukić i Mladen Miljanović, međutim njihove radove Galerija zasada ne poseduje, ili su kao nereprezentativna ostvarenja umetnika izuzeti iz ovog pregleda.

Naziv izložbe:

RISIM SCENOGRAF

Povod: 95 godina od rođenja i 35 od smrti slikara Bogića Risimovića Risima

Autor: Katarina Stevlić

Poreklo materijala: Umetnička galerija *Nadežda Petrović*; Jugoslovenska kinoteka Beograd; Programski arhiv RTS-a, Gradska biblioteka *Vladislav Petković Dis* i sajt *Istorija Čačka*

Vreme: 1. april – 1. jun 2021.

Mesto: Galerija *Risim* Čačak

Kratak rezime: Izložba je koncipirana kao dokumentarno-umetnički prikaz scenografskog rada slikara Bogića Risimovića Risima a zasnovana je

na materijalu koji se nalazi u fondu Galerije u okviru Spomen-zbirke B. R. Risima i koji do sada nije detaljnije proučavan ni predstavljan (skice, crteži, fotografije, knjige snimanja, planovi i popisi detalja eksterijera/enterijera, reklamni materijal i sl.). Risim se scenografijom bavio u kratkom periodu stvaralaštva, od sredine šezdesetih do početka sedamdesetih godina prošlog veka i taj se rad odnosio gotovo isključivo na filmove proslavljenog reditelja Puriše Đorđevića, takođe Čačanina. Izložba je podeljena na više celina grupisanih prema filmovima *Jutro*, *Podne*, *Kros Kontri*, *Biciklisti*, *Skerco*, kao i film *Uloga moje porodice u sovjetskoj revoluciji* reditelja Bate Čengića, iako do konačne saradnje nije došlo. Saradnja sa Đorđevićem, rediteljem osobene poetike umnogome srodne i Risimu, bila je veoma uspešna, a ovenčana je i *Zlatnom arenom* na 17. Jugoslovenskom festivalu igranog filma u Puli 1970. za scenografiju filma *Biciklisti*. Osim navedenih celina, posebno je vredan umetnički materijal koji je nastajao tokom snimanja filmova, poput crteža poznatih glumaca M. Dravić, M. Aleksića, Lj. Samardžića, N. Arnerić, Lj. Tadića i drugih aktera.

Zlatnom rukom i srebrnim srpom,
Galerija Nadežda Petrović, Čačak

Naziv izložbe:

ZLATNOM RUKOM I SREBRNIM SRPOM:

Etnografski predmeti

Pariskog ateljea Nadežde Petrović

Povod: 60 godina postojanja i rada
Galerije *Nadežda Petrović*

Autori: Radivoje Bojović,
Mirjana Racković, Jelena Savić

Poreklo materijala: Etnografski muzej u Beogradu, Umetnička galerija *Nadežda Petrović* Čačak; Narodni muzej Čačak; Muzej savremene umetnosti Beograd; Narodni muzej u Beogradu, Spomen-zbirka Pavla Beljanskog u Novom Sadu
Vreme: 7. oktobar – 21. novembar 2021.

Mesto: Umetnička galerija *Nadežda Petrović* Čačak

Kratak rezime: Izložba je rezultat višegodišnjih arhivskih istraživanja preduzetih sa ciljem rasvetljavanja ovog segmenta Nadeždinih interesovanja i sudbine kolekcije od 125 etnografskih predmeta koje je pasionirano prikupljala tokom svojih mnogobrojnih putovanja po krajevima gde je od davnina živeo srpski narod, u periodu 1903–1910. godine,

a koje je sa sobom ponela odlazeći na studijski boravak u Pariz 1910. godine kako bi ih predstavila francuskoj javnosti. Izložba je upotpunjena Nadeždinim slikama koje na konkretan način prikazuju tematiku koja se može dovesti u vezu sa etnografskim materijalom – narodni običaji, poljski radovi, narodna nošnja, izvorno narodno stvaralaštvo i sl. Dokumentarna građa o ovom istraživanju objavljena je 2019. godine u ediciji *Nasleđa* (Pariski atelje Nadežde Petrović, sveska br. 9, priredio Radivoje Bojović), a sada je i kroz izložbenu postavku premijerno predstavljena.

GORNJI MILANOVAC

MUZEJ RUDNIČKO-TAKOVSKOG KRAJA

Naziv izložbe:

RIZNICE CRKAVA I MANASTIRA RUDNIČKO-TAKOVSKOG KRAJA

Autori: Ana Ranković, Ana Cicović

Vreme: 3. jun 2021 – septembar 2021.

Mesto: Galerija Muzeja rudničko-takovskog kraja

Kratak rezime: Izložba *Riznice crkava i manastira rudničko-takovskog kraja* je prva javna prezentacija koja na jednom mestu prikazuje crkvene riznice jednog područja i samu srž pravoslavne vere i postojanja na ovim prostorima. Nastala je kao rezultat dugogodišnjeg zalaganja autora da se građa o crkvenim i manastirskim riznicama popiše, sistematizuje i opiše. Bogato ukrašeni crkveni sasudi i predmeti, kao i bogoslužbene knjige iz poznatih ruskih i drugih štamparija, ukrašene okovima izuzetne obrade, deo su onoga što je publika mogla da vidi. Izložba je nastala u saradnji sa sveštenstvom Žičke eparhije, sestrinstvom Manastira Vračevšnica i sa blagoslovom episkopa žičkog Justina.

JAGODINA

MUZEJ NAIVNE I MARGINALNE UMETNOSTI, JAGODINA

Naziv izložbe:

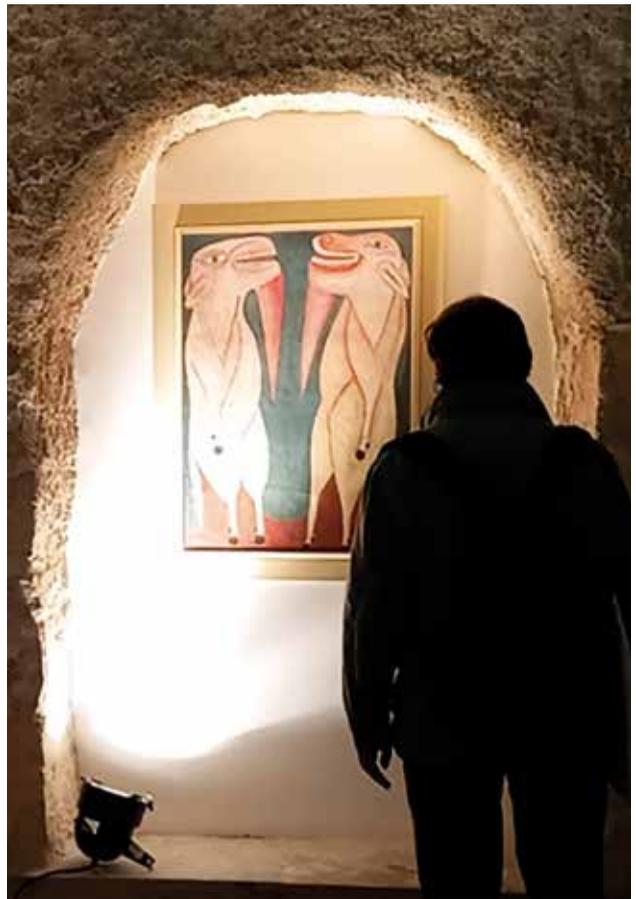
SAVA SEKULIĆ – MOĆ VIZIJE

Autor: Ivana Jovanović

Vreme: 16. oktobar – 19. novembar 2021.

Mesto: Kulturni centar Srbije, Pariz

Rezime: Cilj ove multimedijalne izložbe bio je da na sveobuhvatan način predstavi kompleksno delo Save Sekulića (1902–1989), svetskog klasika naivne i marginalne umetnosti. Stvaralačke domete ovog autora pariska publika imala je prilike da upozna, osim kroz trideset i četiri reprezentativne slike iz kolekcije Muzeja naivne i marginalne umetnosti, i kroz njegove autentične misli i stihove. Uz trojezični katalog, izložbu su pratile i projekcije dokumentarnog filma *Sava Sekulić Samouk* Slobodana D. Pešića, kao i animacije mladog autora Miloša Fatha.

Sava Sekulić, Moć vizije, Kulturni centar Srbije u Parizu

Autentično samouk, Sekulić je snagom, originalnošću i istrajnošću likovnog instinkta dosezao daleko ispred svog vremena. Danas se ubraja među najznačajnije svetske klasike nekonvencionalne umetnosti, koja je nastajala izvan glavnih tokova zvanično priznate akademske i profesionalne umetnosti.

ZAVIČAJNI MUZEJ JAGODINA

Naziv izložbe:

LJUBODRAG JANKOVIĆ JALE – CRTEŽI

Autor: Jasmina Trajkov

Vreme: 14. septembar – 8. oktobar 2021.

Mesto: Zavičajni muzej Jagodina

Rezime: Reč je o izložbi crteža renomiranog srpskog umetnika Ljubodraga Jankovića Jaleta, koji je bio i redovni profesor na Fakultetu primenjenih umetnosti u Beogradu, do odlaska u penziju 1997. godine. Kako je Jagodina zavičaj ovog umetnika, če-

sto je izlagao u ovom gradu, a poslednji put 2008. godine. Na izložbi je predstavljeno 50 crteža izrađenih u različitim tehnikama (olovka, tuš, kreda, ugali), koji su nastali u periodu od 1965. do 2009. godine. Ovo je i svojevrsna retrospektiva crtačkog opusa Ljubodraga Jankovića Jaleta, na kojoj je crtež predstavljen kao likovna tehnika koja je osnova svakog likovnog stvaralaštva. Izložba nas vraća čistoj likovnosti, čiji je Jale pobornik, i vodi nas u mitopoeitički svet u kome obitavaju moćne figure bliske koliko praistorijskom i antičkom stvaralaštvu, toliko i delima Pikasa i Henrija Mura. Izložba je realizovana u saradnji sa Fondacijom Mihajlović–Feniks.

KNJAŽEVAC

ZAVIČAJNI MUZEJ KNJAŽEVAC

Naziv projekta i izložbe:

DRAGOSLAV ŽIVKOVIĆ – PRIČA O ZAVIČAJU

Autor: Milena Milošević Micić

Vreme: 14. maj – 15. septembar 2021.

Mesto: Galerija Zavičajnog muzeja Knjaževac

Rezime: Retrospektivnom izložbom Dragoslava Živkovića predstavljeno je 69 dela nastalih u periodu od 1970. do 2020. godine. Reč je o crtežima, pastelima, akvarelima, uljima na platnu iz zbirke Zavičajnog muzeja Knjaževac, delima u vlasništvu autora i iz privatnih kolekcija. Veliki broj izloženih dela prvi put je predstavljen publici. U cilju unapređenja pristupačnosti programa i sadržaja Zavičajnog muzeja Knjaževac najširoj publici, pripremljeno je i kratko vođenje za sve, koje pored audio-vizuelnog materijala, titlova na srpskom (ćirilica i latinica) i engleskom jeziku ima i tumačenje na znakovnom jeziku namenjeno gluvim i osobama oštećenog sluha. U okviru projekta objavljena je prva monografija dela Dragoslava Živkovića kojom je obrađeno i katalogizirano 594 dela, priređena prva bio-bibliografija umetnika, uz prateće stručne tekstove. Dostupna je i u e-formatu na sajtu virtuelne galerije dela Dragoslava Živkovića i u e-čitaonici Muzeja. Važan deo projekta posvećen je digitalizaciji, muzealizaciji i prezentaciji dela kroz Virtuelnu galeriju (GetToNet) i autorski dokumentarni film Miloša Jeremića (MediaLinkNew).

Naziv izložbe:

KOSMOLOŠKE SLIKE ZBILJE I UOBRAZILJE DRAGOSLAVA ŽIVKOVIĆA

Autor: Milena Milošević Micić;

autor postavke Petar Đinović

Vreme: 25. novembar – 26. decembar 2021.

Mesto: Galerija RTS-a, Takovska 10, Beograd

Rezime: Povodom pedeset godina stvaralaštva akademskog slikara mr Dragoslava Živkovića i četrdeset godina rada Zavičajnog muzeja Knjaževac, u okviru projekta *Unapređenje uslova izlaganja i godišnjeg programa Galerije Zavičajnog muzeja Knjaževac*, koji je podržalo Ministarstvo kulture i informisanja Republike Srbije, priređena je izložba dela Dragoslava Živkovića pod nazivom *Kosmološke slike zbilje i uobrazilje Dragoslava Živkovića* otvorena u Galeriji RTS-a u Beogradu. Izložba prikazuje izbor 46 dela iz perioda od 1970. do 2021. godine iz privatnih kolekcija, u vlasništvu autora i umetničke zbirke Zavičajnog muzeja Knjaževac. Slavica Stefanović, jedna od autorki dokumentarnog serijala RTS-a *Paleta kulturnog nasleđa*, snimila je dokumentarnu emisiju pod nazivom *Kosmološke slike zbilje i uobrazilje Dragoslava Živkovića*.

Naziv izložbe:

BEČKA ŠKOLA – ISTURENO ODELJENJE

Autori: Milena Milošević Micić,

Žarko Aleksić, Željka Aleksić, Jelena Micić

Vreme: 30. novembar 2021 – 15. januar 2022.

Mesto: Galerija Zavičajnog muzeja Knjaževac

Rezime: Izložba je otvorena u okviru projekta unapređenja uslova izlaganja i godišnjeg programa Galerije. Bavi se istraživanjem položaja *drugog* – gastarbajtera, umetnika, studenata u Beču, kroz različite umetničke prakse *zavičajnih slikara* koji žive i stvaraju u Beču, a predstavlja pokušaj muzealizacije segmenata sećanja i iskustva umetnika i kustosa, te preispitivanja odnosa ka zavičaju kroz instalacije, video-radove i slike. Poigravajući se elementima našeg nasleđa, aludirajući na uticaj bečke škole na naše obrazovanje i kulturu, pričom o zlatnom životu u nekom boljem svetu, *gostujućim* radnicima – gasterbeiter-ima, velikom društvenom grupom u konstantnoj potrazi za boljim životom i izvesnijom budućnošću, koncipirana je izložba *Bečka škola – istureno odeljenje*.

Kragujevac

NARODNI MUZEJ KRAGUJEVAC

Naziv izložbe:

ORUŽJE I ŽIVOT VOJNIKA

U SREDNJEM VEKU

Autor: Igor Đurović (Narodni muzej Kragujevac); saradnik Smiljana Dodić (Zavičajni muzej Jagodina)

Ustanove saradnici na izložbi: Narodnog muzeja Kragujevac i Zavičajnog muzeja Jagodina

Vreme: 3. septembar – 15. oktobar 2021. godine

Mesto: Galerija Narodnog muzeja Kragujevac

Rezime: Izložba *Oružje i život vojnika u srednjem veku* prezentuje predmete iz bogatog fonda dva najveća muzeja Šumadije i Pomoravlja, sa pratećim katalogom kao nastavkom publikovanja Srednjovekovne zbirke Narodnog muzeja u Kragujevcu. Postavku čine primerci kopalja, strelica, bojnih kosa, sekira i buzdovana iz kragujevačkog muzeja, kao i oružje (mačevi, srednjovekovne bombe, đulad, koplja i dr.), vojnička i konjska oprema iz zbirke jagodinskog muzeja. Panoi sa propratnim tekstovima dr Marka Popovića (1944–1920) i Igora Đurovića, sa bogatim ilustracijama iz srednjeg veka, te figure Sv. ratnika iz Pečke patrijaršije u prirodnoj veličini i nekoliko rekonstrukcija srednjovekovnog oklopa dočaravaju ambijent vojske i život vojnika.

Naziv izložbe:

KRAGUJEVAČKA TRAGEDIJA 1941.

U DELIMA NIKOLE KOKE JANKOVIĆA

Povod: 80 godina od masovnog streljanja civila u Kragujevcu 18–21. oktobra 1941. godine

Autor: Katarina Babić

Vreme: 26. oktobar – 21. novembar 2021. godine

Mesto: Galerija RTS-a, Beograd

Rezime: U okviru izložbe *Kragujevačka tragedija 1941* organizovane u Galeriji RTS-a, Narodni muzej u Kragujevcu predstavio se skulpturama, reljefima i crtežima iz Zbirke legata Nikole Koke Jankovića. Kolektivno i individualno sećanje na strašan usud koji je zadesio Kragujevac oktobra 1941. godine, kada su trupe Vermahta streljale nekoliko hiljada ljudi, reflektovalo se na dela akademika Nikole Koke Jan-

kovića (Kragujevac, 1926 – Beograd, 2017). Umetnikov analitički pristup skulpturi ogledao se u brojnim crtežima koji su prethodili konačnoj realizaciji dela, najpre u gipsu, a zatim i bronzi. Na figuralnoj plastici izuzetne likovne imaginacije, modernim skulptorskim izrazom, preko depersonalizovanih likova majki, njihovih emotivnih stanja, od krika, velikog bola do potpunog muka, Janković je ukazao na univerzalnu simboliku i večnu opomenu.

Naziv izložbe:

BOL I SETA,

SVEDOČANSTVO JEDNOG DOBA

Povod: 80 godina od masovnog streljanja civila u Kragujevcu 18–21. oktobra 1941. godine

Autor: Katarina Babić

Vreme: 13. decembar 2021 – 13. mart 2022.

Mesto: Galerija Nikole Koke Jankovića

Kratak rezime: Izborom reljefa i crteža iz Jankovićevog legata od kojih su neki prvi put predstavljani kragujevačkoj publici, Galerija NKJ obeležava i dvogodišnjicu svoga rada. Janković je pripadao generaciji koja je iz školskih klupa izvedena na streljanje. Sama činjenica da je pukim sticajem okolnosti tada šesnaestogodišnji dečak izbegao sudbinu koja je zadesila njegove drugove u okupiranom i blokiranom gradu, ostavila je neizbrisiv trag na formiranje ličnosti i još više ojačala neraskidive spona sa mestom u kome je ponikao. Jankovićevo sećanje i duboko poštovanje prema kragujevačkim žrtvama našli su izraz u reljefu *Majka*, nastalom 1976. godine za svečani portal Spomen-muzeja 21. oktobar, kao i na nekoliko verzija skulpture *Majka*, kao i ciklusa crteža koji su mu prethodili.

MUZEJ 21. OKTOBAR / SPOMEN-PARK KRAGUJEVAČKI OKTOBAR, ŠUMARICE

Naziv izložbe:

SVETLOST DANA –

Originalne poruke iz zbirke Muzeja 21. oktobar

Povod: 80 godina od masovnog streljanja civila u Kragujevcu 18–21. oktobra 1941. godine

Autori: Mirjana Stanković, Marko Terzić

Vreme: 18. oktobar 2021.

Mesto: Gornji nivo Muzeja „21. oktobar”

Kratak rezime: Izložba svedoči o poslednjim trenucima života civila uhapšenih oktobra 1941. godine u Kragujevcu. Pored zbirke ličnih predmeta i dokumenata koje Muzej „21. oktobar” posebno čuva, pažnju zavređuju poslednji pozdravi i informacije koje su zatočeni građani ostavljali članovima svojih porodica. U posebnoj zbirci nalaze se 43 poruke, od kojih je 36 originalnih i sedam kopija. Sve sačuvane poruke pisali su muškarci, među kojima i dvojica gimnazijalaca od 17 i 20 godina.

KRALJEVO

NARODNI MUZEJ KRALJEVO

Naziv izložbe:
**SLOBODANKA DANKA
PRIBAKOVIĆ KOSTIĆ**

Autor: Nadica Lišanin

Vreme: 18. februar – 31. mart 2021.

Mesto: Narodni muzej Kraljevo

Kratak rezime: Povod za priređivanje velike retrospektivne izložbe Slobodanke Danke Pribaković Kostić jesu dela koja je, nakon njene smrti 2020. godine, ustanova preuzela na čuvanje. Odlukom da se Dankina zaostavština čuva i štiti u ustanovi u kojoj je kao prvi konzervator provela punih 40 godina rada, simbolično je realizovana čuvena fraza sačuvana u anegdotama a kojom je Danka obavestavala svoje kolege o izlasku iz muzejske zgrade: *Idem i vraćam se!* U simboličnom smislu Danka se vratila u Muzej, ali ovoga puta ne kao čuvar baštine, već kao baština koja se čuva. Pored toga što je bila jedan od prvih profesionalaca muzejske struke u gradu na Ibru, Danka je bila i prva akademski školovana slikarka, kao i prva članica ULUS-a u Kraljevu.

Naziv izložbe:

DOĐI DA SE IGRAMO,

Igračke i društvene igre u socijalističkoj Jugoslaviji iz kolekcije Vladimira Radojčića i iz zbirki Narodnog muzeja Kraljevo

Autori: Mirjana Savić,

Nemanja Trifunović, Sofija Pršić

Vreme: 27. april – 20. jun 2021.

Mesto: Galerija Narodnog muzeja Kraljevo

Dođi da se igramo, Narodni muzej Kraljevo

Kratak rezime: Izložba pruža sažet pregled proizvodnje, prodaje i upotrebe igračaka fabrikovanih u Jugoslaviji, ali i uvezenih iz drugih zemalja u periodu od pedesetih do osamdesetih godina 20. veka, kao i uvid u različite ekonomske, političke i društvene prilike, koje su se neposredno odražavale na detinjstvo i odrastanje u socijalističkoj Jugoslaviji. Kolekcije obuhvataju igračke proizvedene u jugoslovenskim fabrikama ili nastale u izdavačkim preduzećima: *Mehanotehnika Izola, Jugoplastika Split, Biserka Zagreb, 25. maj Labin, Lio Osijek, Tik Tik Krapina, Poligalant Volčja Draga, Turistička štampa Beograd i Dečje novine Gornji Milanovac.*

KRUŠEVAC

NARODNI MUZEJ KRUŠEVAC

Naziv izložbe:

**LIKOVNI UMETNICI O GRADU 1971 –
Likovni simpozijum i proslava
Šest vekova Kruševca 50 godina kasnije**

Povod: 650 godina grada Kruševca

Autor: Biljana Grković

Vreme: 17. jun – 17. avgust 2021.

Mesto: Umetnička galerija, Kruševac

Rezime: Izložba ukazuje na nasleđe proslave *Šest vekova Kruševca* i sagledava značaj Likovnog simpozijuma u okviru koga su 1971. godine ostvarene trajne umetničke vrednosti. Postavka obuhvata idejna rešenja (skice i makete, skulpture, slike, crteže), za tri spomenika i zidnu sliku, nastala za odabrane prostore u okviru održanog Likovnog simpozijuma, a koja se čuvaju u Likovnoj zbirci Narodnog muzeja Kruševac, kao i fotografije umetničkih dela ostvarenih na osnovu usvojenih rešenja: Spomenik knezu Lazaru, autora Nebojše Mitrića, spomenik *U slavu rada* Aleksandra Zarina i zidni mozaik u zgradi Gradske uprave, Mladena Srbinovića. Cilj izložbe je i sagledavanje primera materijalizacije istorije u kontekstu vremena nastanka, načina rada Likovnog simpozijuma, koji je doprineo da prostor dobije ne samo na svojoj estetizaciji, već i na otkrivanju posebnosti i stvaranju mesta dostojnih sećanja, koja i posle 50 godina zaslužuju pažnju i potvrđuju da umetničko delo ne nastaje odvojeno od stvarnosti, umetničkih težnji i dometa vremena kome pripada.

Naziv izložbe:

**MORAVSKA SRBIJA –
IZMEĐU STVARNOSTI I LEGENDE**

Povod: 650 godina grada Kruševca

Autori: Sanja Rutić Vorotović, Goran Vasić

Vreme: 25. jun – 30. septembar 2021.

Mesto: Svečana sala Narodnog muzeja Kruševac

Rezime: Izložba je realizovana pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i informisanja Republike Srbije i Grada Kruševca. Izložba se bavi periodom postojanja Moravske Srbije, političkim prilikama u kojima se ova država nalazila, kao i prilikama iz svakodnevnog života, kako velikaša tako i običnih ljudi.

Naziv izložbe:

**SPOMENIK KOSOVSKIM JUNACIMA –
SVEDOK EPOHE**

Povod: 650 godina grada Kruševca

Autor: Zorana Drašković Kovačević

Vreme: 26. jun – 30. oktobar 2021.

Mesto: Kuća Simića, Kruševac

Rezime: Izložba se bavi isključivo životom u centru

Kruševca i Spomenikom kosovskim junacima, kao njegovom centralnom i ključnom figurom. Interaktivna izložba je uključila dvadeset dvoje učesnika sa preko 150 fotografija koje svedoče o razvoju grada i životima njegovih stanovnika od 1904. godine, kada je Spomenik postavljen, do danas.

Spomenik kosovskim junacima je simbol Kruševca od Vidovdana 1904. godine, kada ga je svečano otkrio kralj Petar I Karađorđević povodom proslave stogodišnjice Prvog srpskog ustanka. Spomenik je rad znamenitog srpskog vajara Đorđa Jovanovića i najmonumentalnije je delo nacionalne skulpture s početka XX veka.

Naziv izložbe:

PREPOZNAVANJE 5

Autori: Biljana Grković, Ljubiša Simović, Julka Marinković, Milica Todorović, Ljiljana Karadžić, Svilen Stefanov

Institucije saradnici na projektu: Iz Srbije:

Umetnička galerija/Narodni muzej Kruševac kao nosilac projekta, Galerija savremene likovne umetnosti Niš, Narodni muzej Kraljevo, Umetnička galerija *Nadežda Petrović* Čačak; iz Crne Gore: Centar savremene umjetnosti u Podgorici; iz Bugarske: Umetnička galerija *Nikola Petrov* u Vidinu.

Vreme: 16. novembar – 16. decembar 2021; 21. decembar 2021 – 27. januar 2022.

Mesto: Narodni muzej Kraljevo; Umetnička galerija Kruševac

Rezime: Ciklus izložbi petog izdanja regionalnog umetničkog projekta PREPOZNAVANJE počeo je predstavljanjem u Kraljevu, gradu domaćinu rezidencijalnog programa održanog u Vrnjačkoj Banji i Kraljevu 2020, potom u Kruševcu, dok se tokom 2022. nastavlja u ostalim institucijama, saradnicima na projektu. Izložba objedinjuje selekcije šest kustosa i radove dvanaest umetnika različitih umetničkih praksi, izraza i medija u kojima stvaraju: od slike, grafike, skulpture do fotografije, objekata i instalacija. Niz pitanja koja su pokrenuta na rezidencijalnom programu, razmatra se i na samoj izložbi, a tiču se najpre umetnika i umetničkog dela u savremenom svetu opterećenog pandemijom, potrošačkom kulturom i umetnosti čija je pozicija između posve-

ćenosti i autonomije, ali i tržišta i estradizacije. U slojevitosti radova tematizuju se različita egzistencijalna pitanja, društvene i socijalne pojave, odnos ka prirodi i tehnologiji. Prevazilaze se ograničenja medija, a naizgled prijatni pogledi provociraju sećanja i mitove, analiziraju fenomene sadašnjosti koja je između prošlosti, krize savremenosti i neizvesne budućnosti. Na izložbi učestvuju umetnici: Jelena Šalinić Terzić, Nenad Dimitrijević (Kraljevo), Milena Maksimović Kovačević, Milka Žunjanin (Kruševac), Teodora Vojinović, Marko Jozović (Čačak), Nikola Marković, Miljan Nedeljković (Niš), Tijana Vujović, Zoran Živković (Crna Gora), Svilen Stefanov, Bogdan Aleksandrov (Bugarska). Dugoročni umetnički projekat *Prepoznavanje* posvećen je uspostavljanju i promovisanju partnerske saradnje galerija, muzeja, kustosa i umetnika u zajedničkom delovanju na prepoznavanju lokalnih umetničkih scena i povećanju vidljivosti savremene umetničke prakse u regionu.

LESKOVAC

NARODNI MUZEJ LESKOVAC

Naziv izložbe:

SVETLOPISI VREMENA – LESKOVAC I NJEGOVI LJUDI 1878–1941

Autor: Mira Ninošević

Vreme: 20. septembar 2021.

Mesto: Galerija Narodnog muzeja u Leskovcu

Rezime: Više stotina fotografija i zapisa savremenička svedoči o razvitku i životu Leskovca posle oslobođenja od turske vlasti krajem 1877. godine. Prvi poznati snimak Leskovca datira iz 1878. godine, a na snimcima su zabeležene i demonstracije u gradu 27. marta 1941. godine, uoči početka Drugog svetskog rata u Kraljevini Jugoslaviji. Kroz teme *grad, javni i privatni život*, kombinacijom fotografije, kao istorijskog izvora, i narativa, koji objašnjava kontekst vremena u kom je fotografija nastala, prikazani su ukupni društveni život i razvoj Leskovca i svakodnevni život njegovih žitelja.

MAJDANPEK

MUZEJ U MAJDANPEKU

Naziv izložbe:

U ZAVIČAJU METALA

Autor: Borivoje Krčmarević

Vreme: 3. 11. 2021 –

Mesto: Galerija Muzeja u Majdanpeku

Rezime: Rudarenje na području Majdanpeka u oblasti Timočkog eruptivnog basena, sa kraćim ili dužim prekidima, traje od praistorije do današnjih dana. Na ovom prostoru, dugom 30 i ne širem od 15 kilometara, mogu se naći tragovi rudarskih radova iz svih važnijih faza razvoja rudarstva, počevši od praistorijskog preko antičkog i srednjovekovnog, rudarstva iz vremena turske i austrijske okupacije do obnove srpskog i današnjeg savremenog rudarstva. Izložba *U zavičaju metala* predstavlja rudarske predmete od praistorije do savremenog rudarstva sredinom XX veka, kao i metalne predmete iz Arheološke zbirke Muzeja, a ima za cilj da u oblasti kulturnog turizma promoviše opštinu Majdanpek kao zavičaj metala, odnosno prostor na kome je Evropa iz kamenog prešla u metalno doba.

NEGOTIN

MUZEJ KRAJINE

Naziv izložbe:

OBRENOVIĆI U ZBIRKAMA MUZEJA KRAJINE

Autori: Vesna Nikolić, Slađana Milošević

Vreme: 12–18. maja 2021.

Mesto: Galerija Muzeja Hajduk Veljka

Rezime: Izložbom je obuhvaćena bogata kolekcija dinastije Obrenović, koju već više od 80 godina baštini Muzej Krajine. Dinastija Obrenović, u Istorijskoj zbirci Muzeja Krajine, zastupljena je sa 51 artefaktom, veoma raznovrsnim, koji pripadaju Zbirci ordenja, medalja i odlikovanja, Zbirci povelja i diploma i Zbirci fotografija i razglednica. U Umetničkoj zbirci nalaze se dva portreta: portret Miloša Obrenovića, rad Pavla Čortanovića, i portret Mihaela Obrenovića, rad Milisava Markovića.

Naziv izložbe:**DNEVNIK SNOVA IMPERATORA GALERIJA****Autor:** Nedim Hadži Ahmetović**Vreme:** 5. jula – 20. avgusta 2021.**Mesto:** Galerija Muzeja Hajduk Veljka

Kratak rezime: Izložba je autorsko tumačenje jedne strane istorijske stvarnosti, putem njenih spiritualnih sadržaja i koncepta kolektivnog nesvesnog. Skulpture i slike, integrisane u autorski koncept vizuelne basne, ispituju individualističku prirodu ljudi kroz zamišljena emocionalna iskustva projektovana kroz prizmu sna kao stvarnosti. Imperator Galerije, balkanskog porekla, od malih nogu nerazdvojan od konja, sebe i svoja iskustva realnosti projektuje kroz snove u kojima su akteri uglavnom konji.

NIŠ**GALERIJA SAVREMENE
LIKOVNE UMETNOSTI NIŠ****Naziv izložbe:****50 GODINA GALERIJE****SAVREMENE LIKOVNE UMETNOSTI NIŠ****Autor:** Milica Todorović**Vreme:** 16. april – 7. maj 2021.**Mesto:** Galerija Centra za kulturu *Gradac*

Kratak rezime: Izložba je koncipirana tako da, osim što svedoči o višedecenijskom radu Galerije, pruža uvid u višeslojna kretanja u našem slikarstvu pomoću dela protagonista različitih slikarskih pravaca i stilova: od intimističkog slikarstva, nadrealnih tendencija i istraživanja imaginarnog prostora, preko nove predmetnosti i različitih „retro” stilova osamdesetih (neoekspresionizma, neoenformela) do preispitivanja ontološkog statusa slike kao medija i angažovanog slikarstva. Širok je dijapazon zastupljenih umetnika, kao i izbor tema i motiva. Iako zasnovana na nevelikom broju dela, izložba sugeriše misao o bogatstvu i raznolikosti nacionalne scene, o složenosti prilika u našem slikarstvu poslednjih pedeset godina, u skladu sa globalnim umetničkim kretanjima.

Naziv izložbe:**MIĆA POPOVIĆ I NJEGOVI SAVREMENICI****Izbor iz Kolekcije GSLU Niš****Autor:** Milica Todorović**Vreme:** 4. novembar – 10. decembar 2021;
15. decembar 2021 – 30. januar 2022.**Mesto:** Galerija Centra za kulturu *Vuk Karadžić*
Loznica; Internacionalni umetnički studio
Radovan Trnavac Mića Valjevo

Rezime: Izložba je konceptijski osmišljena tako da pruža uvid u stanje i kretanja naše umetnosti tokom sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog veka, u vreme najveće slikarske i izložbene aktivnosti Miće Popovića. Pored Mićinih dela izložba sadrži radove još 24 autora priličnog generacijskog raspona, od umetnika koji su već bili etablirani u vreme kada je Popović počinjao (Ivan Tabaković, Peđa Milosavljević, Cuca Sokić, Mihajlo Petrov, Pavle Vasić, Milenko Šerban), preko prijatelja i kolega sa studija, odnosno nekih od članova Zadarske grupe (Bata Mihajlović, Petar Omčikus, Kosa Bokšan), generacijski bliskih kolega (Stojan Čelić, Miodrag Protić, Mladen Srbinović, Božidar Prodanović, Zoran Pavlović, Boža Ilić, Gabor Siladi, Kosta Bradić) do umetnika naredne generacije (Olja Ivanjicki, Radomir Reljić, Bojan Bem, Miodrag Rogić, Moma Antonović, Siniša Vuković). Izložba nedvosmisleno potvrđuje da je Mića Popović potpuno samosvojni autor osobenog misaono-emotivnog koda i etičkog kodeksa, budne kritičke svesti i jasnih percepcija prilika vlastitog vremena.

NARODNI MUZEJ NIŠ**Naziv izložbe:****BRANKO MILJKOVIĆ –****PISMA I POSVETE IZ ZAOSTAVŠTINE****Povod:** 60 godina od smrti Branka Miljkovića**Autor:** Jelena Bogdanović**Vreme:** 12. februar 2021 –**Mesto:** Narodni muzej Niš,

Književno-memorijalna postavka

Stevan Sremac / Branko Miljković

Rezime: Celokupnu Brankovu zaostavštinu porodica je poklonila Narodnom muzeju Niš 1971. i 1981. godine i danas ona čini Zbirku *Branko Miljković*,

koja broji 1671 predmet. Pored lične biblioteke od 589 knjiga, Zbirka sadrži i originalne rukopise, lične predmete, fotografije, dokumenta, prepisku, nameštaj iz radne sobe i hemeroteku. Kolekcija prepiske broji ukupno 222 jedinice: pisma, dopisne karte, razglednice, poslovna pisma na memorandumu, čestitke, posetnice, dokumenta, lične isprave i nekoliko pisama samog Branka Miljkovića i obuhvata period od 1956. do 1961. godine. Izložba predstavlja selektivni reprezentativni presek Kolekcije prepiske iz pesnikove zaostavštine. Izloženi predmeti su od kapitalnog značaja za razumevanje ličnosti i književnog dela Branka Miljkovića a izlagačkom koncepcijom indirektno se osvetljava jedan period savremenog srpskog i jugoslovenskog pesništva prve polovine XX veka, čiji je nesumnjiv predstavnik bio upravo Branko Miljković.

Naziv izložbe:

HLADNO ORUŽJE

Srednjovekovne zbirke Narodnog muzeja Niš

Autor: Slobodan Mitić

Vreme: 19. novembar 2021 – februar 2022.

Mesto: Narodni muzej Niš, Galerija *Sinagoga*

Rezime: Srednjovekovnu zbirku Narodnog muzeja Niš danas čini preko 800 predmeta, među kojima su i raznovrsni primerci hladnog oružja, gde je grupa od 16 kopalja većinom datovanih u kasni srednji vek. Tu su i helebarda, bojna kosa i partizana (spon-ton) koji se sreću od kraja XIV veka pa do XV-XVI veka i zapadnog su porekla. Na izložbi se, pored pomenutih vrsta hladnog naoružanja, mogu videti i sekire, buzdovani i topuzi. Mačevi su na izložbi zastupljeni sa tri primerka. Od svih vrsta naoružanja, strele su najzastupljenije i u tipološkom smislu najraznovrsnije i datovane su u razdoblje XIV–XV veka. U skladu sa razvojem napadnog, razvijalo se i zaštitno oružje. Oklop je u srednjem veku doživio najveće promene. Pored verižnog oklopa, koji predstavlja jednu od najstarijih vrsta, dodavanjem ploča na osetljive delove, dolazimo do livenog oklopa koji se nadalje razvijao. U feudalizmu je postojao visok stepen razvijenosti zanatske i primenjene umetnosti, što se naročito manifestuje na pojedinim vrstama oružja.

📍 PETROVAC NA MLAVI

ZAVIČAJNI MUZEJ PETROVAC NA MLAVI

Naziv izložbe:

ILUSTRACIJE ZA POLITIKIN ZABAVNIK

Izbor iz Legata Božidara

Bože Veselinovića

Povod: 100 godina od rođenja

Božidara Bože Veselinovića

Autori: Jasmina Živković, Teodora Obradović

Vreme: 11. mart – 13. maj 2021.

Mesto: Galerija Zavičajnog muzeja

Petrovac na Mlavi

Rezime: Izložbena postavka u čast Božidara Bože Veselinovića deo je manifestacije *Strip 9 Trip* i sastoji se iz ilustracija iz legata Veselinovića, koji se čuva u Likovnoj zbirci Zavičajnog muzeja. Ekspoziti iz Legata mogu se svrstati u dva ciklusa: prvi čine prikazi bitaka, vojnih pohoda i narodnih nošnji kroz vekove, a drugi ilustracije za *Politikin zabavnik*. Iz zbirke Veselinovićevog legata javnosti je na ovogodišnjoj izložbi predstavljeno 25 ilustracija.

Naziv izložbe:

RUKA KOJA DAJE

NIKADA NEĆE OSIROMAŠITI

30 godina (1991–2021) od obnavljanja

Mesnog odbora Kola srpskih sestara

u Petrovcu na Mlavi

Autori: Darko Stokić,

Jasmina Živković, Teodora Obradović

Vreme: 15. maj – 31. maj 2021.

Mesto: Galerija Zavičajnog muzeja

Petrovac na Mlavi

Rezime: Na izložbi je kroz fotografije i dokumenta predstavljen rad Kola srpskih sestara u proteklih 30 godina, njihova humanitarna i kulturno-prosvetiteljska delatnost. Misija Kola je bila je i ostala širenje dobrote i plemenitosti bez bilo kakvih materijalnih i ličnih ciljeva.

Naziv izložbe:

**LIKOVNA KOLONIJA PETROVAC NA MLAVI,
Izbor radova 2017–2019.**

Autor: Darko Stokić

Vreme: 10. avgust – 5. septembar 2021.

Mesto: Galerija Zavičajnog muzeja
Petrovac na Mlavi

Rezime: Postavku čine radovi nastali na likovnoj koloniji Petrovac na Mlavi od 2017. do 2019. godine. Njihovi autori su umetnici različitih generacija, koji su svojim stilom, izrazom i likovnom poetikom u svoje slike uneli raznolikost i osobenost, dve univerzalne karakteristike savremenog likovnog stvaralaštva.

Naziv izložbe:

100 GODINA PETROVAČKE GIMNAZIJE

Autori: Darko Stokić, Jasmina Živković

Vreme: 14. septembar – 29. oktobar 2021.

Mesto: Galerija Zavičajnog muzeja
Petrovac na Mlavi

Rezime: Izložba *sto godina Gimnazije u Petrovcu* nastala je kao rezultat saradnje između Zavičajnog muzeja i Srednje škole *Mladost* i prati istorijat jedne od najstarijih obrazovnih ustanova u našoj opštini, od njenog osnivanja pa sve do danas. Nakon gostovanja u Galeriji Zavičajnog muzeja izložba je premeštena u hol Srednje škole *Mladost*, kao deo stalne postavke.

Naziv izložbe:

DEŽURNI PAPAGAJI

Karikature iz Legata Dragana Savića

Autor: Darko Stokić

Vreme: 7. decembar 2021 – 4. mart 2022.

Mesto: Galerija Zavičajnog muzeja
Petrovac na Mlavi

Rezime: Na izložbi su predstavljeni radovi izvedeni tušem, nastali između 1980. i 1985. godine za potrebe lista *Politika*, a 1985. godine objavljeni u knjizi koju je izdala Srpska književna zadruha. Ulogu aktera na ovim karikaturama umesto ljudi dobijaju papagaji koji naizgled deluju kao infantilne životinje, dok zapravo vrlo slikovito prikazuju ljudske karaktere i predstavljaju neposredne tumače društvenih procesa i vremena u kome su nastali, šaljući poruke na jedan izrazito humoristički i satirički način.

PIROT

MUZEJ PONIŠAVLJA PIROT

Naziv projekta:

**BELA MAČKA – JEDNA STARA KUĆA
U PIROTU**

Autor: Mila Panajotović

Vreme: jun–decembar 2021.

Mesto: Muzej Ponišavlja Pirot

Rezime: *Bela mačka – Jedna stara kuća u Pirotu* predstavlja projekat koji obuhvata objavljivanje publikacije o istorijatu pirotske kuće iz 1848. godine i porodice koja je živela u njoj kroz razdoblje od veka i po, a na osnovu pisane građe koja je pronađena u kući. Poseban značaj predstavljaju dokumenta pisana na staroturskom jeziku, koja su prevedena za potrebe pisanja teksta publikacije, ali i dokumenta pisana ćirilicom, lokalnom redakcijom crkvenoslovenskog jezika. Inače, *Bela mačka* je predstavljala jedinstven primerak narodnog graditeljstva sa primesama orijentalnog i bila proglašena kulturnim dobrom od velikog značaja 1979. godine. U vlasništvu Grada Pirota je od 1984. godine. Ova kuća sa svim svojim pratećim objektima srušena je u toku 2021. godine, jer je decenijama unazad propadala. Projekat je finansiralo Ministarstvo kulture i informisanja Republike Srbije.

Naziv izložbe:

**SAKRALNA TOPOGRAFIJA
GORNJEG I SREDNJEG VISOKA**

Autori: Aleksandar Repedžić, Milica Ilić

Vreme: 1. jun – 31. decembar 2021.

Mesto: Opština Pirot

Rezime: Cilj projekta je bio da se na datom prostoru evidentiraju stari i novi toponimi i popišu novi. Neretko se dešavalo da se na starim kartama pogrešno upisuju nazivi toponima tako da dolazi do gubljenja njihovog smisla, kao i verovanja koja su za njih vezana. Cilj je bio i da se izvrše arheološka rekonosciranja i etnološka istraživanja ovog prostora, kao i da se utvrdi kako su toponimi dobijali nazive i zašto su neki od njih identični. Rezultat projekta je prateća publikacija u kojoj se nalaze opisi istraženih mesta, toponimi i ono što je na terenu prilikom ovih

istraživanja pronađeno opservacijom i rekognosciranjem, kao i običaji i verovanja zabeleženi u tim mestima. Projekat je realizovan sredstvima Ministarstva kulture i informisanja Republike Srbije.

☞ POŽAREVAC

FONDACIJA „MILENIN DOM”, GALERIJA MILENE PAVLOVIĆ BARILLI, POŽAREVAC

Naziv izložbe:

MILENA PAVLOVIĆ BARILLI

Autor: Violeta Tomić

Vreme: 1–30. septembar 2021.

Mesto: Narodni muzej Niš, Galerija *Sinagoga*

Rezime: Izložba obuhvata umetnički opus Milene Pavlović Barili od 1924. do 1945. godine i podeljena je u dva dela. Prvi deo se odnosi na slike i lične predmete umetnice, kao i remek-delo *Autoportret sa velomiz* 1939. godine. U drugom delu izložbe su radovi iz oblasti primenjene umetnosti, odnosno modne kreacije i ilustracije, kao i haljine izrađene po Mileninim idejama.

Naziv izložbe:

MILENA PAVLOVIĆ BARILLI – ŽIVOT I SNOVI

Autor: Violeta Tomić

Vreme: 21. decembar 2021 – 16. februar 2022.

Mesto: Narodni muzej Kraljevo

Rezime: Izložba pruža hronološki presek Mileninog slikarstva od 1926. i početka stvaralaštva tokom školovanja do 1944. godine, odnosno perioda koji se označava kao američki, komercijalno-ilustrativni. Zahvaljujući takvom konceptu, publika može da sagleda celokupan opus i kratak i dinamičan život umetnice, koji je obeležen školovanjem, putovanjima i neprestanim stvaranjem u evropskim prestonicama: od rodnog Požarevca i Beograda do Minhena, Pariza, Rima, i na kraju, Njujorka. Glavni akcenat izložbe je na delima nastalim od 1931. do 1936. godine, kada se Milena okreće svetu sna i jave. Simbioza stvarnog i nestvarnog obogaćena je panelima na kojima se nalazi poezija Milene Pavlović Barilli.

☞ PRIJEPOLJE

MUZEJ U PRIJEPOLJU

Naziv izložbe:

RIJEPOLJSKA SELA OKOM KAMERE

Autor: Vjekoslav Joksimović

Vreme: 13. jul – 20. septembra 2021.

Mesto: Galerije Muzeja u Prijepolju

Rezime: Svih 78 sela, koliko ih ima u opštini Prijepolje, prikazana su sa po jednom fotografijom velikog zaljubljenika u prirodu i jednog od osnivača Udruženja građana *Jadovnik*, Vjekoslava Veke Joksimovića. Pored fotografija sastavni deo izložbe je i jednoipčasovni video-zapis, na kome je takođe prikazano svih 78 seoskih naselja u prijepoljskoj opštini. Većina fotografija, i video-snimci su napravljeni dronom. Kako je zapisao Milan R. Cmiljanović u katalogu izložbe: „Na ovom svojevrsnom foto-maratonu koji traje 365 dana u godini, Veka je foto-aparatom obišao svaki kutak opštine Prijepolje koja se prostire na 827 kvadratnih kilometara... Ukazujući na prirodne lepote prijepoljskih sela, fotografije i upozoravaju. Da život ljudi na selu sutra ne bi bio – prošlost.”

☞ PROKUPLJE

NARODNI MUZEJ TOPLICE PROKUPLJE

Naziv izložbe:

BOŽA ILIĆ

Povod: 25 godina od osnivanja Galerije *Boža Ilić*

Autor: Dragan Popović

Vreme: 15. maj – 15. jun 2021;

13–22. oktobra 2021.

Mesto: Galerija *Boža Ilić* Prokuplje;

Galerija muzeja *Horeum Margi – Ravno* u Čupriji

Rezime: Retrospektivna izložba slika najznačajnijeg topličkog slikara Bože Ilića povodom jubileja, 25 godina od osnivanja galerije koja nosi njegovo ime.

Naziv izložbe:**ARHEOLOŠKO NASLEĐE KURŠUMLIJE****Autori:** Sanja Crnobrnja Krasić, Milan Savić**Vreme:** 15. jul – 18. septembar 2021.**Mesto:** Narodni muzej Toplice, Prokuplje**Rezime:** Izložba prikazuje arheološko nasleđe Kuršumlije preko originalnih eksponata, kao i maketa crkava i dr. Istaknuti su i neki od najvažnijih lokaliteta i spomenika kulture toga kraja, kao što su manastiri Svetog Nikole i Svete Bogorodice, Crkva Svetog Mine u Štavi i drugi spomenici kulture.**Naziv izložbe:****75 GODINA POSTOJANJA I RADA****NARODNOG MUZEJA TOPLICE****Povod:** 75 godina postojanja i rada Muzeja Toplice**Autori:** Ljiljana Krasić, Darko Žarić**Vreme:** 11. oktobar – 21. novembar 2021.**Mesto:** Narodni muzej Toplice, Prokuplje**Rezime:** Izložba prati istorijat Narodnog muzeja Toplice od njegovih početaka do danas. Osnovan je 1946. godine, kada počinje da radi u adaptiranom prostoru zgrade Savićevac na Hisaru. Muzej je 1962. godine preseljen u zgradu nekadašnje Pošte u Ulici Ratka Pavlovića, koju je 1912. godine projektovao arhitekta Branko Tanazević i koja je spomenik kulture. Ima regionalni status i kompleksnog je tipa, poseduje dve galerije u kojima se organizuju izložbe, promocije i druge javne manifestacije. Galerija u okviru zgrade Muzeja uređena je 1978. dok je Galerija *Boža Ilić* otvorena 1996. godine i namenjena likovnoj aktivnosti. Muzej je organizator likovne kolonije Memorijal *Boža Ilić* neprekidno od 1998. godine do danas, a SO Prokuplje dodeljivala je prestižnu nagradu za slikarstvo „Boža Ilić” do 2006. godine. U oblasti arheologije, Muzej se ističe istraživanjem neolitskog naselja Pločnik, gde je formiran Arheo-park 2009. godine. Arheološka istraživanja srednjovekovnog grada Hisara 2021. su obnovljena posle više od 30 godina.**SMEDEREVO****MUZEJ U SMEDEREVU****Naziv izložbe:****EKSPLOZIJA U SMEDEREVU****5. JUNA 1941. GODINE – 80 GODINA POSLE****Autor:** Miroslav P. Lazić, Milorad Mladenović**Vreme:** 5. jun – 30. septembar 2021.**Mesto:** Muzej u Smederevu**Rezime:** Ove godine Smederevo je obeležilo 80 godina od razorne eksplozije ubojnih sredstava sakupljenih u Smederevskoj tvrđavi 5. juna 1941. godine. Ovaj događaj, kao malo koji pre i posle njega, ostaće upisan u javnoj memoriji Smederevaca i Srbije kako zbog velikog broja postradalih, tako i zbog nezapamćenog razaranja grada. U sklopu ovogodišnje komemoracije, Muzej u Smederevu realizovao je projekat u sklopu kojeg su predstavljeni nova istoriografska studija *Eksplorzija u Smederevu 5. juna 1941. godine – 80 godina posle* i istoimena izložba, koja je ponudila inovativniji, moderniji i hrabriji pogled na petojunsku tragediju. Izložba je imala nekoliko celina: 1. Hronika najavljne tragedije; 2. Eksplozija; 3. Uzroci; 4. Posledice; 5. Obnova Smedereva; 6. Memorijalizacija eksplozije u Smederevu 5. juna 1941. godine. Na izložbi su predstavljeni najnoviji rezultati višegodišnjih naučnih istraživanja arhivske građe. Prvi put su prikazane brojne fotografije koje do sada nisu izlagane, kao i arhivski dokumenti i muzealije iz Istorijske zbirke Muzeja u Smederevu. Korišćeni su i kraći filmovi: *Smederevo pre eksplozije* i *Pomenik stradalih*, kao i umetnička dela smederevskog umetnika Selimira Seleta Jovanovića, koji je kao dečak preživeo eksploziju. Izložba je naročiti akcenat stavila na potrebu očuvanja sećanja na najtragičniji dan u viševekovnoj povesti Smedereva.

SMEDEREVSKA PALANKA

NARODNI MUZEJ U SMEDEREVSKOJ PALANCI

Naziv izložbe:

**SIMBOL(I) GRADA: REMEK-DELA
SRPSKOG MODERNIZMA U SLUŽBI
REPREZENTACIJE LOKALNE ZAJEDNICE**

Autor: Stevan Martinović

Vreme: 22. april – 22. novembar 2021.

Mesto: Narodni muzej u Smederevskoj Palanci

Rezime: Izložba *Simbol(i) grada: remek-dela srpskog modernizma u službi reprezentacije lokalne zajednice* zamišljena je kao muzeološki osvrt na moderni tezaurus male varoši, kroz analizu načina i dalekosežnih proizvoda stvaranja identiteta lokalne zajednice kupovinom slika. Kako se jedna građanska kultura i umetnost koristila u cilju stvaranja novog identiteta i čoveka Palanke kasnih sedamdesetih godina, jedan je pogled na mnoge stratume sabiranja „remek-dela”, koja su vremenom ostala isključivo ono u šta takođe možemo sumnjati – najvrednija ostvarenja srpske moderne prve polovine 20. veka. Ako je danas moguće govoriti o delu identiteta Smederevske Palanke koji je izrastao na Likovnoj zbirci Muzeja, onda je hogsbaumovski model „izmišljanja tradicije”, tako karakterističan za Smederevsku Palanku, bio „osobnost” svih sredina koje su u drugoj polovini 20. veka tragale za svojim identitetom/muzejom, što će reći za svojom osobenošću.

ŠABAC

NARODNI MUZEJ ŠABAC

Naziv izložbe:

MUZEJU NA DAR

Poklon zbirka Krstić-Milikić

Povod: Dan grada Šapca

Autor: Aleksandra Jovanović

Vreme: april–maj 2021.

Mesto: Narodni muzej Šabac

Rezime: Gradimir Milikić iz Beograda poklonio je 2014. godine Narodnom muzeju u Šapcu zbir-

Simboli grada, Narodni muzej u Smederevskoj palanci

ku od preko 3000 predmeta svakodnevnog života iz perioda koji obuhvata drugu polovinu 20. veka i vezuje se, pre svega, za kulturni okvir jugoslovenskog prostora. Poklonjeni predmeti svedoče o ličnom životu pojedinaca koji su se radali i stasavali u decenijama ekspanzije jugoslovenske industrije i popularne kulture. Izložba prati dva narativa: prvi je lični, kroz koji publiku vodi lik konstruisan kao pripovedač tokova individualnog života, dok je drugi narativ društveni i on je objašnjen kroz izbor i legende predmeta/muzealija. Na taj način su kulturološki kodirani predmeti pozicionirani kao nosioci značenja u pojedinačnim životima.

Naziv izložbe:

AKVIZICIJE 2021.

Autori: Gordana Ković, Momir Cerović, Aleksandra Jovanović, Tatjana Marković

Vreme: decembar 2021 – januar 2022.

Mesto: Medijateka Narodnog muzeja Šabac

Rezime: Izložba obuhvata pregled muzejskih akvizicija koji su u Narodni muzej Šabac pristigle tokom 2021. godine. Ovogodišnje akvizicije bile su usmerene na bogaćenje postojećih tema u zbirkama: dela šabačkih umetnika Stevana Čalića i Mare Lukić Je-

lesić u okviru Likovne zbirke, te predmeti koji oživljavaju svakodnevicu 20. veka u okviru Etnološke zbirke. Nakon sprovedenih terenskih istraživanja, Arheološka zbirka je obogaćena novim predmetima koji su ovom prilikom takođe predstavljeni.

TRSTENIK

NARODNI UNIVERZITET TRSTENIK MUZEJSKA ZBIRKA

Naziv izložbe:

ZEMLJA PRIČA

Autor: Jelena Vukčević

Vreme: 12. maj – 11. jun 2021.

Mesto: Muzejska zbirka, Trstenik

Kratak rezime: Izložba *Zemlja priča* je nastala povodom stavljanja postupka izrade srpske grnčarije na UNESCO-vu listu nematerijalnog nasleđa u decembru 2020. Ideja je bila da se putem jednog upotrebnog predmeta iz kolekcije narodne grnčarije prikažu svakodnevni život stanovništva ruralnih područja trsteničkog kraja i njegovi običaji, ali i da se u fokus stavi grnčarski zanat koji polako nestaje. Na izložbi su prikazani reprezentativni primerci grnčarskih posuda različitih namena, veličina i ukrasa, svi nastali u nekoj od tri međuratne grnčarske radionice u Trsteniku ili kupljeni od, po selima, putujućih grnčara, odnosno na panađurima, tj. vašarima.

UŽICE

NARODNI MUZEJ UŽICE

Naziv izložbe:

IZVOL'TE, ALI OTMENO

Trpezno posuđe iz zbirki

Narodnog muzeja Užice i domova Užičana

Autori: Milodarka Đajić,

Katarina Dogandžić Mićunović

Vreme: 15. maj – 30. jun 2021.

Mesto: Narodni muzej Užice

Kratak rezime: Izložba je predstavila trpezno posuđe korišćeno u užičkom kraju od poznog srednjeg veka do današnjih dana. Izuzev nekoliko predmeta ne starijih od kraja XIX veka, a koji su za potrebe

izlaganja pozajmljeni od užičkih porodica, ostali predmeti nalaze se u fondovima Etnografske i Umetničke zbirke Narodnog muzeja Užice. Među najznačajnijim eksponatima ove izložbe svoje mesto su našle poznosrednjovekovne čaše koljivače domaće izrade, zatim italijanski bokali od majolike, verovatno sa kraja XVI ili početka XVII veka, kao i izmirska majolika iz istog perioda. Izložbu su pratili panoi sa tekstovima posvećenim istorijatu proizvodnje stonog posuđa i kulturi obedovanja.

Naziv izložbe:

UŽICE U DRINSKOJ BANOVINI 1929–1941

Kulturno-prosvetne i ekonomske veze

Užica i Sarajeva kao centra Drinske banovine

Povod: 75 godina postojanja i rada

Narodnog muzeja Užice

Autori: Nemanja Obradović, Stanojka Milivojević

Vreme: 14. jul – 24. septembar 2021.

Mesto: Izložbena sala Jokanovića kuće

Kratak rezime: Drinska banovina je zauzimala centralni i najpovoljniji položaj u Kraljevini Jugoslaviji. Zahvatala je deo Srbije, Bosne i Hercegovine i Slavonije, prostirući se na površini od 29.273 kvadratna metra, a naseljavalo ju je 1.354.200 stanovnika. Na čelu Banovine nalazio se ban, koji je imao najvišu političku i opštu upravnu vlast i starao se o ekonomskom i kulturnom razvoju oblasti kojom je upravljao. Sarajevo je bilo administrativni, privredni i kulturni centar Banovine, dok je Užice po broju stanovnika bilo šesti grad u Banovini. Blizina granice sa Istočnom Bosnom i vekovna upućenost stanovništva Zapadne Srbije i pomenutog kraja na nju, uslovlila je kulturološke veze, nastavak obrazovanja mladih u sarajevskim srednjim školama i na fakultetima, kao i na kursevima organizovanim u Sarajevu, te sve veću privrednu saradnju.

Naziv izložbe:**KULTURNI ŽIVOT U UŽICU
IZMEĐU DVA RATA (1919–1941)****Autori:** Stanojka Milivojević,

Nemanja Obradović, Dijana Ristović

Vreme: 8. oktobar – 25. decembar 2021.**Mesto:** Izložbena sala Jokanovića kuće

Kratak rezime: U periodu između dva svetska rata Užice je bilo političko, privredno i administrativno sedište, ali isto tako, prosvetni i kulturni centar u svom regionu. U njemu su radile osnovne i srednje škole, više kulturno-umetničkih, humanitarnih i sportskih društava koja su uz velike napore stvarala kulturni ambijent u zajednici u kojoj su siromaštvo i neprosvećenost pritiskali celokupan život. Najstarija i najznačajnija ustanova bila je *Narodna knjižnica i čitaonica* osnovana daleke 1856. godine, koja je u više navrata prekidala rad i ponovo otvarana. Uprkos mnogim teškoćama Knjižnica je sve vreme svog postojanja igrala višestruku ulogu u prosvetivanju i obrazovanju, ne samo Užičana, već i ostalog stanovništva užičkog kraja. Pored Knjižnice postojao je Bioskop, a u maju 1928. godine osnovano je Pozorište, koje je iste godine premešteno u Varaždin. Osnivanje ustanova kulture u međuratnom periodu teklo je sporo, ali kulturnom sadržaju grada veliki doprinos su davali programi kulturno-umetničkih, humanitarnih i sportskih društava, koji su imali visok kulturni i vaspitni karakter.

🍷 VALJEVO**NARODNI MUZEJ VALJEVO****Naziv izložbe:****VALJEVO NEKADA I SADA****Povod:** Dan grada Valjeva**Autor:** Marina Čirović**Vreme:** 25. mart – 10. maj 2021.**Mesto:** Galerija Narodnog muzeja Valjevo

Rezime: Među brojnim snimcima Valjeva s kraja Drugog svetskog rata, pa do osamdesetih godina XX veka izdvajaju se oni nastali iz objektiva velikog foto-hroničara Obrena Jovanovića. Tokom svog dugogodišnjeg rada Jovanović je zabeležio sve promene izgleda grada od 1945. do 1982. godine i paralel-

no ih slagao u album Valjevo nekada i sada. Od 220 originalnih fotografija, koliko se nalazi u pomenutom albumu, na izložbi je predstavljeno oko 60 snimaka na 30 panoa. Posebna celina iz ovog perioda odnosi se na fotografije velikog narodnog mitinga po oslobođenju Valjeva u Drugom svetskom ratu. Opredivši se za prikaz gradskih objekata i ulica iz samog centra, prikazane su i promene u razvoju, građevinarstvu, infrastrukturi i arhitekturi Valjeva u drugoj polovini XX veka.

Naziv izložbe:**VALJEVSKE KAFANE
OD DAVNINA DO DANAŠNJIH DANA****Autor:** Marina Čirović**Vreme:** 18. maj – 4. jun 2021.**Mesto:** Narodni muzej Valjevo

Rezime: Kafane su bile mesta gde se okupljala inteligencija, gde su stvarane neke od najlepših pesama, postizani bitni dogovori, od onih koji su se ticali brakova, trgovačkih i poslovnih ugovora, do onih koji su značili prekrajanja granica i ulazak u rat. U njih ljudi beže od stvarnosti, daci iz škole, muževi od žena i obrnuto. To je carstvo neopranih čaša, kariranih stolnjaka, koje leči tugu, a rasplamsava radost. Najstarije valjevske kafane nastale su krajem 18. i početkom 19. veka, u Tešnjaru, staroj trgovačkoj čaršiji, na desnoj obali Kolubare. Bile su ispunjene duvanskim dimom, pomešanim sa mirisom roštilja i alkohola. Vlasnici su bili polupismeni ljudi, koji su pored članova svoje porodice zapošljavali jednog ili dva momka za spoljne poslove, a u kuhinji je obično radila gazdina žena. Najpoznatije prve kafane bile su *Kozara, Mostar, Kovačev han, Orijent, Radikal, Zanatlijska pivnica...* Pretkraj 19. veka, Valjevo je počelo da se širi na levu stranu Kolubare i tu počinju da se otvaraju kafane u blizini sadašnjeg hotela *Grand: Pivnica Srbija, Vidina kafana* kasnije *Zlatibor, Bristol* potonja *Obnica, Kraljević Marko, Zlatan plug, Ljubovija, Grozd, Jadar, Kod Sunca*, te najpoznatiji *Hotel Sekulić*. U trećoj deceniji 20. veka u Valjevu su postojale 62 ugostiteljske radnje.

Naziv izložbe

PLAKATI IZLOŽBI I DOGAĐAJA U NARODNOM MUZEJU VALJEVO TOKOM PRVIH DECENIJA XXI VEKA

Povod: 70 godina postojanja i rada
Narodnog muzeja Valjevo

Autor: Jelena Ivić

Vreme: 9. decembar 2021 – januar 2022.

Mesto: Narodni muzej Valjevo

Kratak rezime: Retrospektiva različitih programa organizovanih u Galeriji Narodnog muzeja Valjevo data je kroz vizuru plakata kao dokumenta i svojevrsnog potpisa događaja koji predstavlja. Sažimajući događaje u neku vrstu kolaža, zbog brojnosti i raznovrsnosti tema, izložba podseća na različite sadržaje, programe i dešavanja koja čine istorijsku kartu muzejskih aktivnosti. Plakat nastaje povodom određenog događaja i komunicira sa publikom, a po završetku te komunikacije započinje svoj novi, izmešten život koji se sada prezentuje. Međutim, kada sećanje na događaje izbledi, plakati i dalje zadržavaju niz konstantnih osobina u sadržajnom i tehničkom smislu, pa čak i u smislu kvaliteta ostaju otporni na oscilacije vremena.

VELIKO GRADIŠTE

NARODNI MUZEJ VELIKO GRADIŠTE

Naziv izložbe:

ZBIRKA NARODNOG MUZEJA VELIKO GRADIŠTE

Autor: Dragan Bogičić

Vreme: 1. septembar 2021 –

Mesto: Galerija Narodnog muzeja Veliko Gradište

Rezime: Narodni muzej je premijerno predstavio dela iz Zbirke slika i skulptura uz prateći katalog. Zbirka je nastala na likovnim kolonijama koje je organizovao Muzej u prethodnih pet godina. Izložena su dela eminentnih srpskih slikara koji su bili učesnici ovih kolonija: mr Kemal Ramujkić, mr Vasilije Dolovački, dr Dimitrije Pecić, mr Tamara Rakić, Aleksa Gajić, Željko Pahek, mr Saša Savić, Nikola Pršendić, mr Ljubiša Filipović, mr Milenko Mihajlović, mr Slavko Živanović, Jelena Kršić, Petra Mihajlović... kao i dela stranih autora: Eva Eri-

smann (Eva Erismann), Fric Fotinger (Fritz Fottinger), Vakilj Šaihetdinov, Krasimir Todorov, Selma Todorova...

Naziv izložbe:

80 GODINA OD BOMBARDOVANJA VELIKOG GRADIŠTA

Autor: Dragan Bogičić

Vreme: 21. septembar – 30. decembar 2021.

Mesto: Narodni muzej Veliko Gradište

Rezime: Izložba je utemeljena na novootkrivenom dokumentu, originalnom dnevniku Nikole Mihajlovića iz 1941. godine, koji je u to vreme bio carinik u Velikom Gradištu, kao i na fotografijama samog bombardovanja, iz istog vremena, na kojima je prikazano razaranje grada. Prvi put publika može da vidi i fotografije bombardovanja koje su načinile nemačke trupe, verovatno locirane sa rumunske strane. Analitičkim pristupom, pomoću slikovnih izvora, došlo se do broja od 9 aviona „štuka” sa bombama koje su upotrebljene za bombardovanje Velikog Gradišta, kao i putanjama kojima su letele. Ovu izložbu prati monografska publikacija istog naziva u izdanju muzeja, a njenu okosnicu čini reprint pomenutog dnevnika. Ilustracije je uradio ugledni ilustrator Aleksa Gajić.

VRANJE

Naziv izložbe:

DVA VEKA ŽIVOTA CRKVE USPENJA PRESVETE BOGORODICE U SOBINI

Povod: Jubilej dva veka od podizanja crkve,
obeležen 2020. godine

Autor: Jelena Atanasović

Vreme: 21. januar 2021 –

Mesto: Galerija Pozorišta „Bora Stanković”
u Vranju

Rezime: Izložba o Crkvi Uspenja Bogorodičinog u naselju Sobina priređena je povodom dva veka od podizanja crkve, jubileja koji je u Vranju obeležen tokom 2020. godine. Izložene su freske iz naosa crkve, bogoslužbeni predmeti, ikone, stare i retke knjige koje pripadaju crkvenoj biblioteci, kao i sačuvana dokumentarna građa koja se odnosi na istoriju Bogorodičine crkve.

Naziv izložbe:**PUT HEROJA****KONSTANTINA BRANKUŠIJA****Autori:** Rajka Bošković, Petar Vujošević**Vreme:** 19. novembar – 7. decembar 2021.**Mesto:** Galerija Narodnog univerziteta Vranje

Rezime: Spomenički kompleks *Put heroja*, autora Konstantina Brankušija, posvećen herojima iz regije Gorž poginulim u Prvom svetskom ratu, realizovan je u rumunskom gradu Trgo Žiu 1937/38. godine. Kroz ovu dokumentarno-umetničku izložbu predstavljen je putem fotografija, video-rada i 3D virtuelne ture. Spomenički kompleks čine tri monumentalne skulpture: *Sto ćutanja*, *Kapija poljupca* i *Stub beskraja*, a Brankuši ga je osmislio i realizovao na poziv Nacionalne lige žena iz Gorža, odakle i sam potiče, i njihove predsednice Aretije Tataresku. Znameniti rumunski umetnik Konstantin Brankuši (1876–1957), koji je najveći deo života proveo u Parizu, spada među najuticajnije vajara 20. veka.

** ZAJEČAR****NARODNI MUZEJ ZAJEČAR****Naziv izložbe:****POZDRAV IZ ZAJEČARA – PUTOVANJE****RAZGLEDNICAMA KROZ VREME****Autor:** Nina Pogarčić**Vreme:** 11. decembar 2020 – 10. jun 2021.**Mesto:** Narodni muzej Zaječar

Rezime: Dokumentarna izložba govori o razglednicama Zaječara koje, kao dragoceni slikovni izvor, čuvaju sećanja o gradu na Timoku. Izabarni topografski motivi na njima prikazuju kako je Zaječar, tokom nešto više od jednog veka, menjao svoj lik, ali i kako su se uporedo sa tim promenama menjale i same razglednice, kao nosioci informacija o gradu i vremenu.

HU, HU Kikinda, Narodni muzej Kikinda

BELA CRKVA

MUZEJ U BELOJ CRKVI

Naziv izložbe:

BELA MATI, ruska emigracija u Beloj Crkvi

Povod: Sto godina od dolaska ruske emigracije u Belu Crkvu

Autor: Igor Vokoun

Vreme: 15. decembar 2021 – 11. februar 2022.

Mesto: Muzej u Beloj Crkvi

Rezime: Izložba, realizovana povodom 100 godina od dolaska ruske emigracije u Belu Crkvu, obuhvata oko 130 eksponata iz Umetničke i Istorijske zbirke. Ekspoziti su organizovani u nekoliko celina: dolazak izbeglica, boravak, rad i delovanje kadetskih korpusa u Beloj Crkvi. Tu je i prikaz ličnog ambijenta porodice Anenko (lični predmeti, kao i fotografije koje je porodica sačuvala sa fronta u Galiciji), a posebnu celinu čini osvrt na zvanične poklone i posete ruskih delegacija koje su dolazile u Belu Crkvu nakon 2000. godine.

NOVI SAD

GALERIJA MATICE SRPSKE

Naziv izložbe:

IDENTITET(I). PREDSTAVE ŽENA U SRPSKOM SLIKARSTVU (1918–1941)

Autor: Nikola Ivanović

Vreme: 23. april – 4. jul 2021.

Mesto: Galerija Matice srpske

Rezime: Da li je identitet važan, šta on uopšte znači i kako utiče na naše društvene odnose i interakcije? Kao vodeće pitanje ove izložbe pojam identiteta preispitan je kroz vizuelnu kulturu između dva svetska rata. Izložba se bavi problemima razumevanja i reprezentacije nekoliko najčešće spominjanih identiteta: nacionalnog, klasnog, rodnog, seksualnog, ali i pitanjem konstruisanja sopstva unutar srpskog slikarstva.

Naziv izložbe:

POKLON-ZBIRKA GRAOVAC. RADMILA I NIKOLA

Autor: Mirjana Brmbota

Vreme: 16. jul – 22. avgust 2021.

Mesto: Galerija Matice srpske

Rezime: Poklon-zbirke imaju posebno mesto u istoriji i razvoju kolekcije Galerije Matice srpske, jer čuvaju trag o opusima umetnika, ličnosti kolekcionara i darodavaca. Poklon-zbirka Graovac, koja obuhvata 22 Nikoline slike i 21 Radmilino vajarsko delo, dar je njihove kćerke Smiljke Graovac Cvetko. Dvoje umetnika, koji su kroz život i umetnost zajedno koračali preko pola veka, ostvarili su autentičnu simbiozu dva međusobno prepletena umetnička opusa, podržana i premijerno izložena na zajedničkoj izložbi u Galeriji Matice srpske.

Naziv izložbe:

EVROPSKI FENOMENI U KOLEKCIJI GALERIJE MATICE SRPSKE

Autori: Danilo Vuksanović, Stanislava Jovanović Mindić, Luka Kulić, Miroslava Žarkov

Vreme: 26. jul – 15. septembar 2021.

Mesto: Nacionalni umetnički muzej u Temišvaru, Rumunija

Rezime: Izložba predstavlja umetnička dela iz kolekcije Galerije Matice srpske, domaćih i stranih autora, iz različitih epoha, izvedena u različitim tehnikama, objedinjena u nameri da se promisli o fenomenima i vrednostima na kojima se temelji evropska civilizacija. Na ovaj način izdvojile su se četiri tematske celine – *Nasleđe*, *Sloboda*, *Progres* i *Raznolikost*, sagledane kroz prizmu srpske likovne umetnosti od 18. do 21. veka.

Naziv izložbe:

KALEIDOSKOP. UMETNIK – KOLEKCIONAR – KRITIČAR

Autori: Tijana Palkovljević Bugarski, Snežana Mišić, Danilo Vuksanović

Kolekcija kao ogledao, Galerija Matice srpske

Vreme: 3. septembar – 15. oktobar 2021.

Mesto: Galerija Matice srpske

Rezime: Povezani na jednoj izložbi umetnik – Dragan Stojkov, kolekcionar(i) – Vladimir i Borka Popović, i kritičar – Ratomir Kulić ukazuju na kaleidoskop muzejske delatnosti gde svaki ugao posmatranja donosi novu sliku i saznanje o važnosti i vrednosti umetnosti. Umetnosti nema bez slikara koji je stvara, ona nema svoju svrhu ako nema kolekcionara koji je sakupljaju, a nema trajnosti ili trajanja bez kritičara koji je tumače i predstavljaju javnosti. Izložba je zamišljena kao jedinstveni kaleidoskop kroz koji se njihove delatnosti prepliću i prelamaju stvarajući jedinstvenu predstavu o delatnosti, osobenostima i vrednostima Galerije Matice srpske.

Naziv izložbe:

ŽIVOT – SAN – SMRT

Evropski okviri srpskog simbolizma

Autori: Snežana Mišić, Igor Borozan

Vreme: 5. novembar 2021 – 31. januar 2022.

Mesto: Galerija Matice srpske

Rezime: Simbolizam, koji je obeležio evropsku umetničku scenu s kraja 19. i početkom 20. veka, viđen je kao nezaobilazna tema u savremenom proučavanju istorije umetnosti poslednjih godina u mnogim evropskim zemljama. Ovaj kompleksan pravac ujedinio je dve velike i značajne muzejske ustanove –

Narodni muzej u Beogradu i Galeriju Matice srpske u Novom Sadu na realizaciji zajedničke, sveobuhvatne izložbe sa ciljem da se predstave osobenosti srpskog simbolizma sagledane kroz prizmu evropskih okvira.

Naziv izložbe:

NOVOSAĐANI BIRAJU

Autori: 41 građanin i građanka Novog Sada

Vreme: 17. decembar 2021 – 31. decembar 2022.

Mesto: Galerija Matice srpske

Rezime: Polazeći od činjenice da grad oblikuju građani, njihovo poreklo, nasleđe, navike i opredeljenja, a da muzej jeste mesto kolektivnog pamćenja koje sakuplja i čuva različite životne priče pojedinaца, odlučili smo se da otvorimo svoju kolekciju i ponudimo je sugrađanima kako bi kroz umetnička dela u našem prostoru ispričali priču o sebi i svom gradu. Na tim osnovama nastala je izložba umetničkih dela koja su izabrali Novosađani.

Naziv izložbe:

KOLEKCIJA KAO OGLEDALO. MODERNIZAM U DELIMA IZ GALERIJE MATICE SRPSKE

Autor: Tijana Palkovljević Bugarski

Vreme: 23. decembar 2021 – 20. februar 2022.

Mesto: Galerija Srpske akademije nauka i umetnosti, Beograd

Rezime: Izložba predstavlja 86 umetničkih dela i

sveobuhvatno ilustruje srpsku likovnu umetnost, njene uzore, opredeljenja i domete od poslednjih decenija 19. veka do sredine 20. veka. Odabir radova odslikava ne samo srpsku umetnost ovog perioda, već i ulogu Matice srpske i njene galerije u srpskoj kulturi i razvoju likovne umetnosti, prati formiranje kolekcije, angažovanje umetnika u radu Matice srpske, formiranje stalnih postavki i uticaj koji je sve to imalo na savremenu umetničku scenu.

GALERIJA LIKOVNE UMETNOSTI POKLON-ZBIRKA RAJKA MAMUZIĆA

Naziv izložbe:

VLADETA PETRIĆ–

RITAM MASE I ARABESKE

Autor: Ana Rakić

Vreme: 12. maj–31. avgust 2021.

Mesto: Galerija likovne umetnosti

Poklon-zbirka Rajka Mamuzića

Rezime: Izložba predstavlja stvaralaštvo vajara Vladete Petrića, jednog od najznačajnijih predstavnika savremenih tendencija u skulpturi na jugoslovenskoj umetničkoj sceni druge polovine 20. veka. Pored umetničkih dela iz fonda GLURM-a, izložba prikazuje i sačuvanu dokumentaciju o životu, radu i stvaralaštvu ovog umetnika, a njegove umetničke domete tumači u kontekstu savremenih umetničkih težnji datog perioda.

Naziv izložbe:

OD PONOSA DO ZABORAVA

Autor: Jovanka Stolić

Vreme: 10. novembar–31. decembar 2021.

Mesto: Galerija likovne umetnosti

Poklon-zbirka Rajka Mamuzića

Rezime: Izložbu čine radovi šesnaest umetnika prve posleratne generacije koji su nastali u umetničkim kolonijama u Vojvodini: u Senti (1952), Bačkoj Topoli (1953), Bečeju (1954) i Ečki (1956) u periodu od 1952. godine pa do sedamdesetih godina prošlog veka. Da bi se istakla uloga umetničkih kolonija u sveukupnom procesu preobražaja srpske umetnosti šezdesetih godina prošlog veka, izložba je organizovana kroz dve celine: umetnost do 1955. godine nastala pod uticajem slikara Milana Konjo-

vića i umetnost posle 1955. godine koju karakterišu lične i savremene likovne poetike.

MUZEJ GRADA NOVOG SADA

Naziv izložbe:

KARLOVAČKA GIMNAZIJA –

230 GODINA OD OSNIVANJA

Autori: Gordana Petković, Dejan Đurđev

Vreme: 23. oktobar 2021.

Mesto: Muzej grada Novog Sada,

Zavičajna zbirka u Sremskim Karlovcima

Rezime: Izložbom se posetioci upoznaju sa istorijatom Karlovačke gimnazije, znamenite školske institucije, koja osim Spomen-biblioteke, najstarije i najbogatije školske biblioteke u Srbiji, poseduje i dragoceni herbarijum direktora Andrije Volnija, formiran krajem 18. i početkom 19. veka. Na izložbi su prikazani: osnivačka povelja, originalne fotografije, udžbenici, svedočanstva, školske sveske, učila i delovi gimnazijskih zbirki.

Naziv izložbe:

JOVAN SOLDATOVIĆ:

DELA IZ FONDA ZAVIČAJNE GALERIJE

Autor: Jelena Banjac

Vreme: 1. februar – 1. maj 2021.

Mesto: Muzej grada Novog Sada,

Zbirka strane umetnosti

Rezime: Izložba predstavlja ličnost i stvaralaštvo Jovana Soldatovića, vajara duge i bogate umetničke karijere i autora blizu stotinu javnih spomenika širom nekadašnje Jugoslavije. Centralna tema njegovog rada bio je čovek, a njegov skulptorski opus nosi duboko humanističku poruku, posvećenu dobrobiti, miru i blagostanju čoveka. Kao društveno aktivna ličnost, Soldatović je bio jedan od inicijatora transformacije Petrovaradinske tvrđave u koloniju umetnika 1953. godine i jedan je od osnivača Zavičajne galerije Muzeja grada Novog Sada.

Karlovačka gimnazija, Muzej Vojvodine

MUZEJ VOJVODINE

Naziv izložbe: SIMBOLI DRŽAVNOSTI NA ETNOLOŠKIM PREDMETIMA

Autor: Ljiljana Trifunović

Vreme: 12. februar – 5. mart 2021.

Mesto: Muzej Vojvodine

Rezime: Na izložbi su prikazani predmeti iz zbirke Etnološkog odeljenja koji su nastali na teritoriji Vojvodine u periodu od 1870. do početka Drugog svetovskog rata, a predstavljaju državne simbole – zastavu i grb. Kroz izložbu se sagledava stvaralaštvo tkalja, vezilja i drvorezbara koji su svoje rodoljublje pretočili u koristan i upotrebljiv predmet, predmet koji je

bio veoma važan u životu ondašnje čovekove zajednice, u vreme kada je isticanje nacionalnog obeležja bilo često nepoželjno na teritoriji Vojvodine.

Naziv izložbe: KONSTANTIN KOSTIĆ – NARODNI TRIBUN 1918.

Autor: Zoran Veljanović

Vreme: 31. mart – 21. maj 2021.

Mesto: Muzej Vojvodine

Vreme: 30. septembar – 30. oktobar 2021.

Mesto: Gradski muzej Somobr

Rezime: Kroz 150 odabranih muzejskih predmeta prikazano je versko, dobročinsko, prosvetno, kulturno, istoriografsko i političko delovanje prote

Konstantina u turobnim godinama pred Veliki rat i tokom njega (a posebno u dramatičnim mesecima: oktobar–decembar 1918) i borbe za nacionalni opstanak i emancipaciju Srba u Austrougarskoj monarhiji i Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, odnosno Kraljevini Jugoslaviji.

Naziv izložbe:

**KARLOVAČKA GIMNAZIJA
KAO ČUVAR KULTURNE BAŠTINE**

Autori: Lidija Mustedanagić, Čarna Milinković

Vreme: 13. maj – 25. avgust 2021.

Mesto: Muzej Vojvodine

Rezime: U saradnji sa Karlovačkom gimnazijom predstavljeno je kulturno blago koje se čuva u najstarijoj srpskoj gimnaziji. Pored čuvene spomen-biblioteke sa 19.000 izdanja i Botaničke zbirke odnosno Vojnjevog herbarijuma, na izložbi su prikazane i muzealije iz fonda Muzeja Vojvodine koje bliže predstavljaju kulturno nasleđe Karlovačke gimnazije.

Naziv izložbe:

60 GODINA UNIVERZITETA U NOVOM SADU

Autor: Čarna Milinković

Vreme: 28. jun – 25. avgust 2021.

Mesto: Rektorat Univerziteta u Novom Sadu

Rezime: Na izložbi je, u dve celine, prikazan nastanak i razvoj Novosadskog univerziteta, od najranijih ideja o njegovom osnivanju, koje su se pojavile još u 18. veku, pa do današnjih dana, kada se u njegovom sastavu i četrnaest fakulteta i tri instituta.

Naziv izložbe:

**39 DANA KOJI SU PROMENILI BANAT –
SRPSKI NARODNI ODBOR
U VELIKOM BEČKEREKU 1918.**

Autor: Zoran Veljanović

Vreme: 29. jun – 15. jul 2021.

Mesto: Arhiv Vojvodine Novi Sad

Rezime: Izložba prikazuje dokumenta i knjige o prvom Narodnom odboru u vojvođanskim oblastima (Banatu, Bačkoj i Baranji). Nastala je kao rezultat saradnje Muzeja Vojvodine, Istorijskog arhiva Zrenjanin i Arhiva Vojvodine.

Naziv izložbe:

**DUNAVSKE IGRE PRESTOLA –
UZDIZANJE I PAD VARVARA**

Autor: Stanko Trifunović

Vreme: 21. septembar – 15. oktobar 2021.

Mesto: Muzej Vojvodine

Rezime: Izložba predstavlja materijalnu kulturu varvarskih naroda sa teritorije Srpskog Podunavlja koja nudi uzbudljivu istorijsku priču. Od pokoravanja Panonaca i Dačana u vreme prvih rimskih careva, preko Atila Biča Božjeg, do temelja savremene, hrišćanske Evrope sa prvim oblicima država koje i danas postoje, u srednjem i donjem Podunavlju odigravale su se igre prestola...

Naziv izložbe:

**STRMA RAVNICA –
STO GODINA OD KOLONIZACIJE
VOJVODINE 1921. GODINE**

Autori: Bogdan Šekarić, Dimitrije Mihajlović

Vreme: 26. oktobar – 23. decembar 2021.

Mesto: Muzej Vojvodine

Rezime: Kao rezultat terenskog istraživanja u preko 30 mesta širom Vojvodine, izložba *Strma ravnica* predstavlja jedan vek staro materijalno i kulturno nasleđe kolonističke populacije na vojvođanskim prostorima. Od odlikovanja, oružja, dokumenata, narodnih nošnji do poljoprivrednih radila, građe, alata, pokućstva i fotografija, *Strma ravnica* teži da dočara svakodnevne izazove u životu običnog čoveka, srpskog dobrovoljca koloniste, koji je za svoje zasluge u Prvom svetskom ratu naseljen na zemlji koju je dobio u Banatu, Bačkoj, Baranji, Sremu i Slavoniji.

Naziv izložbe:

SAVA TEKELIJA (1761–1842)

Povod: Obeležavanje 260 godina od njegovog rođenja

Autori: Ljubica Otić, Milkica Popović

Vreme: 16. novembar – 10. decembar 2021.

Mesto: Muzej Vojvodine

Rezime: Izložbom se predstavlja jedna od najznačajnijih ličnosti srpske istorije s kraja 18. i prve polovine 19. veka – Sava Popović Tekelija. Izložba je deo programa *Inspirisani Rumunijom*, koji je rezultat plodotvorne saradnje Muzeja Vojvodine i Ambasade Rumunije u Beogradu.

Krsto Andrijašević, Muzej savremene umetnosti Vojvodine

Naziv izložbe:
**PORTRETI ZNAMENITIH LIČNOSTI
 IZ DOBA PRISAJEDINJENJA VOJVODINE
 KRALJEVINI SRBIJI 1918.**

Autor: Zoran Veljanović

Vreme: 10–27. novembar 2021.

Mesto: Srpski kulturni centar „Sveti Sava” u Subotici

Rezime: Putem 22 odabrana muzejska predmeta prikazane su ličnosti koje su u turobnim godinama pred Veliki rat i tokom njega i borbe za nacionalnu opstanak i emancipaciju Srba, Bunjevaca, Slovaka i Rusina u Austrougarskoj monarhiji bile perjanice i uzdanice svom nacu.

**MUZEJ SAVREMENE
 UMETNOSTI VOJVODINE**

Naziv izložbe:
**MISSING STORIES. PRINUDNI RAD
 U VREME NACISTIČKE OKUPACIJE.
 POGLED UMETNIKA**

Autori: Tomas Elzen, Sanja Kojić Mladenov, Una Popović, Adela Demetja, Natalija Vujošević

Vreme: 11. mart – 30. april 2021.

Mesto: Muzej savremene umetnosti Vojvodine

Rezime: Umetnici i umetnice iz Nemačke, Srbije, Crne Gore i Albanije, u različitim medijima – od fo-

tografije, preko slikarstva, do audio-vizuelnih instalacija problematizuju temu prinudnog rada tokom nacističke okupacije, koja je nedovoljno prisutna u kolektivnom sećanju Balkana.

Naziv izložbe:
**TRANSFORMATORIJUM –
 RENE REDLE I VLADAN JEREMIĆ**

Autor: Maja Ćirić

Vreme: 4. jun – 4. jul 2021.

Mesto: Muzej savremene umetnosti Vojvodine

Rezime: Dvoje umetnika, Rene Redle i Vladan Jeremić, kroz sopstvenu metodu vrše preoblikovanje političkih pozicija u umetničku formu i obratno, testirajući je tako što nude model za kritiku, odnosno upućuju poziv publici da i ona to učini. Kroz tri segmenta predstavljene su umetničke intervencije i istraživanja, realizovani tokom poslednjih sedam godina.

Naziv izložbe:
ANTITELO – ZORAN JANJETOV

Autor: Vladimir Mitrović

Vreme: 17. jul – 25. avgust 2021.

Mesto: Muzej savremene umetnosti Vojvodine

Rezime: Izložba predstavlja umetnički, strip i dizajnerski rad Zorana Janjetova. Prvi deo izložbe posvećen

je ranom stvaralaštvu koje se odvijalo unutar jugoslovenskih strip magazina i u omladinskoj štampi, dok je drugi deo osmišljen sa novim radovima umetnika. Najveći deo izloženih radova premijerno je prikazan i posebno izveden za ovu priliku.

Naziv izložbe:

KRSTO ANDRIJAŠEVIĆ:

ČOVJEK, NA ČUDAN NAČIN

Autori: Ljiljana Karadžić, Suzana Vuksanović

Vreme: 3. septembar – 3. oktobar 2021.

Mesto: Muzej savremene umetnosti Vojvodine

Rezime: Na osnovu saradnje MSUV-e i Narodnog muzeja Crne Gore realizovana je retrospektivna izložba crnogorskog umetnika Krsta Andrijaševića. Na izložbi je prikazano oko šezdeset radova (skulptura, slika i crteža) ovog krajnje neobičnog, tihog i nenametljivog umetnika čiji je opus jedan od najzbuđljivijih i najdirljivijih na crnogorskoj sceni. Istovremeno pročišćen i drastičan, direktan i kompleksan, umetnik je okrenut infantilnim re-sursima, arhaiskim i primitivnim modelima izražavanja, čuvajući tako iskonsku vezanost za zavičaj i narodnu tradiciju.

Naziv izložbe:

EVROVIZION.

CROSSING STORIES AND SPACES

Autori: Sanja Kojić Mladenov, Sabina Klem (Klemm)

Vreme: 26. novembar 2021 – 27. februar 2022.

Mesto: Muzej savremene umetnosti Vojvodine

Rezime: Izložba nemačkog Instituta za međunarodnu saradnju IFA-e (Institut für Auslandsbeziehungen, Stuttgart) bavi se aktuelnom društveno-političkom situacijom u Evropi i idejom evropskog identiteta. U fokus stavlja manje vidljive i marginalizovane geopolitičke i kulturne prostore, posebno prostor jugoistočne i istočne Evrope. Umetnice, umetnici i umetnički kolektivi koji učestvuju na izložbi, svojim radovima istražuju vrlo različita pitanja: pitanje porekla, ličnog i kolektivnog identiteta, istorije i mitologije, politike pamćenja i arhiviranja, kritičkog pogleda na neoliberalizam, kolonijalizam i nacionalizam, vladajuće stereotipe i pozicije drugog i drugačijeg u odnosu na društveno dominantno.

SPOMEN-ZBIRKA PAVLA BELJANSKOG

Naziv izložbe:

MNOGO JAK LOGO ZNAK

Autor: Milica Orlović Čobanov

Vreme: 13. januar – 28. mart 2021.

Mesto: Spomen-zbirka Pavla Beljanskog

Rezime: Jubilarna 2021. godina u Spomen-zbirci je započela izložbom nastalom u saradnji sa Školom za dizajn *Bogdan Šuput*, u okviru projekta *Muzej mladih*. Postavka se bavi istraživanjem savremenog dizajna na temu rešenja logotipa za programe muzeja i promotivnog materijala povodom obeležavanja dva jubileja: šezdeset godina od otvaranja i pedeset godina postojanja Memorijala umetnika. Odabrani radovi učenika korišćeni su kao vizualni znak jubileja na promotivnom materijalu Spomen-zbirke za 2021. godinu.

Naziv izložbe:

LIKOV I LIČNOSTI: PEDESET GODINA MEMORIJALA UMETNIKA

Autor: Marta Đarmati

Vreme: 8. april – 1. avgust 2021.

Mesto: Spomen-zbirka Pavla Beljanskog

Rezime: Ovom izložbom Spomen-zbirka obeležava pedeset godina postojanja Memorijala umetnika i šezdeset godina od otvaranja za javnost. Izložba prikazuje portrete ili autoportrete svih trideset i pet umetnika čija su dela zastupljena u kolekciji Beljanskog, kao i druga umetnička dela i predmete, sa idejom da se posetiocima približe njihovi likovi, ličnosti, stvaralaštvo i svakodnevni život. Deo izložbe posvećen je samoj sali koja nosi naziv Memorijal umetnika i ranijim postavkama u ovom prostoru.

Naziv izložbe:

SPOMEN-ZBIRKA PAVLA BELJANSKOG I NJEN ARHITEKTA IVO KURTOVIĆ

Autori: Valentina Vuković

Vreme: 16. septembar 2021 – 30. januar 2022.

Mesto: Spomen-zbirka Pavla Beljanskog

Rezime: Šezdeset godina od otvaranja Muzeja za javnost 22. oktobra 1961. godine, Spomen-zbirka Pavla Beljanskog obeležava izložbom posvećenom arhitekturi svoje zgrade i njenom

Mnogo jak logo znak, Spomen-zbirka Pavla Beljanskog

projektantu, arhitekti Ivi Kurtoviću. Izložba prikazuje vredne fotografije i arhivski materijal iz spomen-zbirke Pavla Beljanskog, Narodne biblioteke Srbije, Muzeja hvarske baštine, brojnih privatnih zbirki, kao i novinske članke koji dočaravaju raspoloženje javnosti iz vremena otvaranja Spomen-zbirke i podsećaju na značaj koji je sam događaj imao za tadašnji kulturni život grada i države.

KIKINDA

NARODNI MUZEJ KIKINDA

Naziv izložbe:

SUGRAĐANI – portreti i priče

Autori: Jelena Ciganović, Vladislav Vujin

Vreme: februar–avgust 2021.

Mesto: Galerija Narodnog muzeja Kikinda

Rezime: Izložba pod nazivom *Sugrađani* predstavila je portrete nekadašnjih stanovnika Kikinde i okoline iz Umetničke zbirke Muzeja. Osim likovnog i

umetničkog, izložba se bavila i istorijskim kontekstom – otkrivanjem identiteta ličnosti prikazanih na portretima, njihovih zanimanja, podataka o prisustvu u tadašnjem javnom životu grada i slično. Ona je takođe odgovarala na pitanja zbog čega su se portreti radili, da li su i u kojoj meri bili znak prestiža i konačno kako je Muzej došao u njihov posed. Većina izloženih portreta preuzeta je iz takozvanog Narodnog magacina, koji je neposredno posle II svetskog rata postojao u zgradi današnje Biblioteke.

Naziv izložbe:

KOMANDANT UGLJEŠA

Život jednog revolucionara

Autor: Miloš Pušara

Vreme: Avgust 2021.

Mesto: Galerija Narodnog muzeja Kikinda

Rezime: Izložba je posvećena Uglješi Terzinu – prvom i jedinom komandantu jedinog partizanskog odreda koji je oformljen u Kikindi. Izložba je posvećena njegovom životu i stradanju 1941. godine,

ali i nasleđu koje Kikinda baštini u vezi sa Narodno-oslobodilačkom borbom.

Naziv izložbe:

HU-HU, KIKINDA

Najveće zimovalište sove ušare na svetu

Autori: Vladislav Vujin, Lidija Milašinović, Katarina Dragin, Dragan Kiurski

Vreme: Novembar 2021.

Mesto: Galerija Narodnog muzeja Kikinda

Rezime: Kikinda je 2009. godine na osnovu velikog broja sova ušara koje zimuju u centru grada, proglašena najvećim zimovalištem ove vrste sova na svetu. U cilju promovisanja ovog fenomena, ali i edukacije građana o značaju zaštite sova, njihovom uticaju na životnu sredinu, sastavni deo izložbe činio je niz interaktivnih radionica.

PANČEVO

NARODNI MUZEJ PANČEVO

Naziv izložbe:

OGLAVLJA ŽENA TRADICIONALNIH KULTURA JUŽNOG BANATA

Autori: Svetlana Mesicki, Dejan Trifunović

Vreme: 14. maj 2021.

Mesto: Narodni muzej Pančevo

Rezime: U različitim vremenima, oglavlje je imalo različiti oblik i formu, pokazivalo je svaku promenu u životu žene, od najranijeg doba do starosti. Svako oglavlje govorilo je o etničkoj i regionalnoj pripadnosti, o starosti, bračnom stanju one koja ga nosi, odnosno statusu njene porodice. Ono je, u svečanim prilikama, predstavljalo i najizraženiji element koji je imao svoja specifična značenja, prepoznatljiva samo članovima zajednice.

Svaki izloženi primerak oglavlja, sem što je imao upotrebnu funkciju, predstavlja delo umetničke lepote i govori i o estetskoj funkciji ovog, vrlo bitnog, elementa nacionalnih kostima našeg podneblja.

RUMA

ZAVIČAJNI MUZEJ RUMA

Naziv izložbe:

HIBRIDNI SVET GOMOLAVE

Mitska bića inspirisana Gomolavom

Autori: Filip Tkalac, Uroš Nikolić

Vreme: 12. maj – 30. jun 2021.

Mesto: Zavičajni muzej Ruma

Rezime: Mašta stvaraoca, njegova zamisao mitskih bića i materijalni eksponati koji su dokaz bitisanja ljudi na prostoru ovog dela Srema još iz vremena neolita, povezali su prošlost, sadašnjost i budućnost, dajući inspiraciju umetnicima novog izraza i tehnologije.

Naziv izložbe:

RUMA U RATU 1941–1944

Povod: 80 godina od početka

Drugog svetskog rata u Jugoslaviji

Autor: Snežana Janković

Vreme: 27. oktobar – 30. novembar 2021.

Mesto: Zavičajni muzej Ruma

Rezime: Izložba, nastala povodom 80-godišnjice od početka ratnih zbivanja u Jugoslaviji u Drugom svetskom ratu, daje pregled tadašnjih dešavanja u Rumi i osvrt na učešće njenih građana u ratnom vohoru. Poseban deo je posvećen žrtvama fašističkog terora.

Naziv izložbe:

DVA I PO VEKA OD DOLASKA

HRVATA U ISTOČNI SREM

Autori: Jelena Arsenović, Milivoj Kovačević

Vreme: 28. decembar 2021 – 30. januar 2022.

Mesto: Zavičajni muzej Ruma

Rezime: Na izložbi su prikazani svakodnevni život, kultura i običaji Hrvata na prostoru Istočnog Srema, iz etnološko-istorijskog aspekta, od doseljavanja na ove prostore do danas, kao i kroz prizmu mikrosveta: porodice i manjih naseobina – sela i delova gradskih naselja.

*Milan Konjović, Ljudi nepresušno vrelo inspiracije,
Galerija Milan Konjović, Sombor*

SOMBOR

GALERIJA MILAN KONJOVIĆ

Naziv izložbe:

**MILAN KONJOVIĆ – LJUDI,
NEPRESUŠNO VRELO INSPIRACIJE**

Autor: Nebojša Vasić

Vreme: 18. februar 2021 –

Mesto: Galerija *Milan Konjović*

Rezime: Osim pejzaža, salaša i mrtvih priroda, slika nje ljudi i ljudske figure bilo je stalno prisutna tema u dugogodišnjem opusu Milana Konjovića. Neiscrpano vrelo inspiracije i pokretačku energiju ovaj umetnik je pronalazio u snažnoj interakciji sa prirodom, bliskom okruženju i ljubavi prema čoveku. U svom dugogodišnjem životu i umetničkom radu upoznao je mnogo ljudi iz različitih sfera društvenog života sa kojima se družio i razgovarao. Mnogi od njih su svojim neobičnim životnim iskustvima i autentičnom pojavom plenili pažnju i podsticali umetnika da ih prenese u sopstveni likovni svet.

GRADSKI MUZEJ SOMBOR

Naziv izložbe:

**BUNJEVCI IZ ZBIRKE
NARODNOG MUZEJA SOMBOR**

Povod: Dan grada Sombora

Autor: Nevena Živadinović Kusonić

Vreme: 19. februar – 12. mart 2021.

Mesto: Gradski muzej Sombor

Kratak rezime: Izložba je posvećena Bunjevcima u Somboru: njihovim životnim prilikama, porodicama, kao i njihovom doprinosu razvoju grada. Uz originalne fotografije, na izložbi je publika mogla videti i svečane nošnje devojaka i udatih žena.

Naziv izložbe:

TRAGOVI U 30 SLIKA

Povod: Evropski dani jevrejske kulture

Autori: Milka Ljuboja, Ljubica Bačić

Organizatori: Gradski muzej Sombor, Jevrejska opština Sombor

Vreme: 7–15. septembar 2021.

Mesto: Gradski muzej Sombor

Kratak rezime: Od kratkog istorijata somborskih Jevreja, izložba vas vodi do običaja jevrejske kulture vezanih za životni i godišnji ciklus, a zatim sve do jevrejskih porodica koje su svojim delovanjem u kulturi, ekonomskom jačanju grada ili u mnogobrojnim udruženjima ostavile traga u istoriji Sombora. Jevreji se prvi put spominju u Somboru 1735. godine, ali se tek od 1789. godine naseljavaju u predgrađima. Jevrejska opština, koja brine o svim potrebama zajednice, osnovana je 1828, mada ima indicija da je nastala već 1810. godine. Jevrejska ortodoksna opština je izdvojena kao samostalna 1925. godine. Većinu članova opštine su činili Aškenazi i retki Sefardi, poreklom iz Bosne i Hercegovine. Početkom 20. veka u Somboru ima 140 jevrejskih domaćinstava, a pred Drugi svetski rat u gradu i okolini je ukupno oko 1200 Jevreja. Od ovog broja, njih oko 850 je stradalo u Aušvicu i drugim nacističkim logorima tokom Holokausta, a preživelo je do 250 osoba.

Naziv izložbe:

BOLNIČKI CENTAR BR. 2 SOMBOR

Autori: Martina Malbaški, Nikola Gucunja

Vreme: 21. oktobar – 15. novembar 2021.

Mesto: Gradski muzej Sombor, izložbene prostori je u prizemlju

Kratak rezime: Izložba prati formiranje, dvogodišnji rad i rasformiranje Bolničkog centra br. 2 u Somboru, pozadinske sanitetske ustanove XII korpusa Narodnooslobodilačke vojske, ustanovljene neposredno pred Batinsku bitku. Fotografije osoblja i ranjenika, dokumenta osoblja, predmeti koji su vezani za rad Bolničkog centra, kao i sećanja bolničarki svedoče o delovanju ove ustanove. Organizovanje Bolničkog centra br. 2 počelo je 7. novembra 1944, kada su se somborski lekari sastali u Gradskoj kući i odlučili da se, zbog blizine predstojećih dejstava u Batini, na Dunavu i Baranji, u Somboru mora organizovati pozadinska sanitetska ustanova XII korpusa Narodnooslobodilačke vojske. Tokom dve godine postojanja Centar se sastojao od nekoliko bolnica u Somboru i njegovoj okolini (Stapar, Sivac, Kula, Savino Selo). Imao je oko 2500 kreveta i bio drugi po veličini u Vojvodini.

Arheološka upoznavalica, Gradski muzej Subotica

🍷 SUBOTICA

GRADSKI MUZEJ SUBOTICA

Naziv izložbe:

ARHEOLOŠKA UPOZNAVALICA

Autori: Neda Dimovski, Aniko Mihajlović

Vreme: 30. decembar 2020 – 7. februar 2022.

Mesto: Gradski muzej Subotica

Kratak rezime: *Arheološka upoznavalica* je interaktivna izložba namenjena deci predškolskog uzrasta i mlađim razredima osnovne škole. Kroz dva segmenta izložbe koja se bave radom arheologa na terenu i kustosa arheologa u muzeju, otkrivaju se različite sfere rada arheologa koje imaju isti cilj i predstavljaju smisao arheologije – rekonstrukcija života u prošlosti na osnovu proučavanja vidljivih tragova čovekovog stvaranja. Predmeti predstavljeni na izložbi potiču sa arheoloških lokaliteta opština pod teritorijalnom nadležnošću Gradskog muzeja

Subotica – Subotica, Bačka Topola i Mali Idoš. Prikazani su predmeti iz različitih perioda, od praistorije do srednjeg veka, a njihova funkcija i značenje se razmatraju kroz igru, kretanje, dodir i crtež.

Naziv izložbe:

SVAKODNEVNI ŽIVOT JEVREJA U SUBOTICI

Autori: Ljubica Vuković Dulić,

Dora Hičik, Čaba Lalić

Vreme: 12. mart – 11. jun 2021.

Mesto: Gradski muzej Subotica

Kratak rezime: Postavka obuhvata delove zbirke Gradskog muzeja i Istorijskog arhiva i prikazuje doprinos subotičke jevrejske zajednice kulturnom i privrednom životu Subotice. Prvi put se izlaže i nameštaj koji je pripadao trgovačkoj porodici Banjai. Izložba na svojevrsan način predstavlja i istorijski pregled razvoja grada, pa se mogu videti i svedočanstva o Mikši Demetru, u čijoj palati se sada i nalazi Muzej, a nekada su tu bili poznata izdavačka kuća *Minerva* i novine *Nalpo*. Posebne turističke

atrakcije predstavljaju kuvar tradicionalnih jevrejskih jela, kao i mapa znamenitih objekata koje su u Subotici izgradili Jevreji. Izložba je organizovana u okviru projekta prekogranične saradnje *Rediscover – ponovno otkrivanje, izlaganje i korišćenje skrivenog jevrejskog nasleđa Podunavlja*. Partneri u ovom projektu su iz devet zemalja a njegova tema je revitalizacija jevrejskog kulturnog nasleđa.

Naziv izložbe:

**BUDIMSKI BAROKNI SLIKAR
MATIJA ŽERAVIĆ (1702–1771)**

Autor: Žužana Korhec Pap

Vreme: 29. april – 4. jul 2021.

Mesto: Gradski muzej Subotica

Kratak rezime: Matija Žeravić (Shervitz Mátyás, 1702–1771) budimski slikar, hrvatskog porekla, bio je vodeći majstor prestonice i njegova ostavština se danas nalazi u Srbiji, Mađarskoj, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Na izložbi su predstavljena originalna štafelajna dela i reprodukcije njegovih fresaka, koje su dočarane kratkim dokumentarnim filmovima. Preko ovih filmova zainteresovani publika može da se upozna sa svim baroknim spomenicima u Mađarskoj, u kojima se nalaze freske Matije Žeravića, a jedan od njih je dvorac Radai u Pecelu. Izložbu prati trojezična monografija.

Naziv izložbe:

ISTORICIZAM

Autori: Olga K. Ninkov,
Žužana Pap Korhec, Čaba Lalić

Vreme: od 9. decembra 2021 –

Mesto: Gradski muzej Subotica, Galerija mađarske umetnosti u Vojvodini 1830–1930.

Kratak rezime: Postavka je prvi deo izložbe *Istoricizam i secesija*, nove postavke Mađarske galerije. Izložene su slike i predmeti primenjene umetnosti istoricizma iz zbirke Gradskog muzeja Subotica, koji se delom vezuju za privatni, a delom za javni život toga doba. Tako su iz javne sfere izloženi portreti subotičkih gradonačelnika druge polovine 19. veka, kao i slika koja prikazuje predaju ključeva slobodnog kraljevskog grada, ali i originalna zastava iz fonda Muzeja, a koja je prikazana na toj slici 1896. godine. Pored javnih portreta i drugih originalnih

predmeta izložbu, na primer, čine i kolaži fotografija o subotičkim javnim zgradama u stilu neobaroka. Izložba je realizovana u sklopu IPA projekta prekograničnog programa Mađarska – Srbija *Istoricizam u Bačkoj* i saradnje Gradskog muzeja Subotica i Muzeja *Ištvan Tir* iz Baje (IPA–HUSRB/1903/33/0040).

Naziv izložbe:

ISTORICIZAM U SUBOTICI

Izložba fotografija

Autori: Olga K. Ninkov, Žužana

Pap Korhec, Ljubica Vuković Dulić,

Svetlana Kolovič, Čaba Lalić

Vreme: 9. decembar 2021 –

Mesto: Gradski muzej Subotica

Kratak rezime: Cilj izložbe je da ukaže na karakteristične momente istoricizma i eklektike u arhitekturi, slikarstvu, primenjenoj umetnosti i fotografiji Subotice, na osnovu muzejske građe i arhitektonskog nasleđa, spojem dokumentarnih fotografija i kratkih tekstova kustosa veće izložbe koja je u pripremi. Ova foto-izložba je pratila međunarodnu konferenciju koja je bila priređena u decembru u subotičkom muzeju, a biće prikazana i u Baji (Mađarska). Izložbu su realizovali saradnici Gradskog muzeja Subotica, kao deo IPA programa prekogranične saradnje Mađarska–Srbija *Istoricizam u Bačkoj*, koju sprovode Gradski muzej Subotic i Muzej *Ištvan Tir* iz Baje (IPA–HUSRB/1903/33/0040).

 VRŠAC

GRADSKI MUZEJ VRŠAC

Naziv izložbe:

PRED VRATIMA SLOBODE

Povod: 77 godina od oslobođenja Vršca u II svetskom ratu

Autor: Dejan Čimbuović

Vreme: 2. oktobar 2021.

Mesto: Izložbeni salon Gradskog muzeja Vršac

Rezime: Izložba je organizovana u tri celine. Prva se odnosi na istorijske tokove koji su doveli do oslobođenja Vršca, 2. oktobra 1944. godine. Drugi deo čine odabrane autentične fotografije koje prate sudbonosne trenutke neizvesnosti, straha, ulične borbe

i konačnog sloma fašističke tiranije u gradu i njegovoj okolini. Neke od ovih fotografija predstavljene su javnosti prvi put. Treći deo čine originalni predmeti crvenoarmejaca, partizana i Nemaca, poput vatrenog oružja, šlemova, ličnih predmeta itd. iz fundusa Istorijske zbirke Gradskog muzeja u Vršcu. Izložba je svojevrsni omaž borcima koji su položili svoje živote u istrajnoj i herojskoj borbi protiv fašizma. Negovanje ove tradicije je značajno, kao i onemogućavanje bilo kakvog pokušaja revizije istorijskih činjenica.

ZRENJANIN

NARODNI MUZEJ ZRENJANIN

Naziv izložbe:

POD SJAJEM ZBEZDA

Fotografije Brajana Rašića

Autor: Brajan Rašić, Ivana Arađan

Vreme: 30. jun – 20. septembar 2021.

Mesto: Salon Narodnog muzeja Zrenjanin

Rezime: Kroz više od stotinu fotografija na kojima su muzičke zvezde koje je Rašić fotografisao poslednje četiri decenije, pred publikom se našla prva rok retrospektiva priređena na području bivše Jugoslavije. Kulturni rok fotograf Brajan Rašić bio je svedok scene/slave, energije, ekstaze i svega onoga što čini atmosferu na koncertnoj bini. Njegov višedecenijski opus reflektuje istoriju čitavog jednog civilizacijskog fenomena zvanog – rokenrol. Mnogi popularni izvođači i muzičke ikone iz sveta pop, rok, džez, kantri i bluz muzike ovekovečeni su njegovom kamerom: Madi Voters (Muddy Waters), Frenk Sinatra (Frank Sinatra), Čak Beri (Chuck Berry), Dejvid Bouvi (David Bowie), Tina Tarner (Tina Turner), Ejmi Vajnhaus (Amy Winehouse), Robi Vilijams (Robbie Williams), Madona (Madonna), bendovi *The Rolling Stones*, *U2* i mnogi drugi. Fotografije muzičkih zvezda koje je zabeležio Brajan, nalaze se u magazinima, knjigama, na naslovnim stranama muzičkih albuma, izložbama koje se priređuju širom sveta, a ekskluzivno ih poseduje vodeća svetska agencija *Getty Images*. U svojoj karijeri dugoj četiri decenije, Rašić je fotografisao svetske muzičke zvezde na preko 8000 koncerata.

Naziv izložbe:

**FABRIKE NAMEŠTAJA U ZRENJANINU
Između industrije i primenjene umetnosti**

Povod: 160 godina od osnivanja

fabrike nameštaja Antona Bencea,

75 godina od nacionalizacije preduzeća

i njegove preregistracije u Industriju nameštaja

Žarko Zrenjanin

Autor: Dejan Vorgić

Vreme: 12. novembar – 15. decembar 2021.

Mesto: Mali salon Narodnog muzeja Zrenjanin

Rezime: Fabrika je u toku svog postojanja dugog 142 godine ostavila neizbrisiv trag u brojnim sferama života, ne samo grada, već i mnogo šire. Pripada najužem krugu industrijskih preduzeća čiji je doprinos razvoju primenjene umetnosti na ovim prostorima bio od nemerljivog značaja. Industrija nameštaja u Zrenjaninu prešla je dug put od male tapetarske radionice Antona Bencea do automatizovane proizvodnje sa više od 800 zaposlenih. O nekadašnjem značaju ove industrije danas svedoče patentni, nagrade, izbledele fotografije, ali, pre svega, prvoklasan nameštaj koji je i dalje u upotrebi u brojnim domovima i javnim institucijama. Izložbenu postavku čine primerci nameštaja proizvedeni u vremenskom rasponu od poslednjih decenija XIX pa sve do kraja XX veka, sa stilskim karakteristikama od historicizma, preko secesije, art dekoa, funkcionalizma, pa sve do postmoderne. Prateći materijal čine nacrti za nameštaj, knjige i table mustri, fotografije, računari, zahvalnica i dr.

Naziv izložbe:

POBEDNICI

Zrenjaninski paraolimpijci

Autori: Aleksandra Đukić,

Duška Kolarov, Ivana Arađan

Vreme: 20. decembar 2021 – 15. januar 2022.

Mesto: Mali salon Narodnog muzeja Zrenjanin

Rezime: Izložba *Pobednici – zrenjaninski paraolimpijci* predstavlja sportiste sa invaliditetom učesnike paraolimpijada koji su članovi (nekadašnji, odnosno aktuelni) ovdašnjih sportskih klubova. Organizovana je u čast Zrenjaninaca koji su na nacionalnom i internacionalnom nivou zabeležili vrhunske rezultate u nekoliko sportskih disciplina predstavljajući svoje klubove i grad. Njihove biografije, kao i pri-

loženi predmeti, svedoče o važnosti učešća osoba sa invaliditetom u sportskom životu. Paraplegičarski sport u Zrenjaninu je svoj najneposredniji izraz pronašao u delovanju i uspesima dva kluba koja su ostvarila zavidne rezultate u proteklom periodu: u pitanju su Stonoteniski klub invalida *Zrenjanin K2* i Streljački klub osoba sa invaliditetom *Olimp*.

Naziv izložbe:

MERAK MI JE...

Hedonizam u delima iz Zbirke likovne umetnosti Narodnog muzeja Zrenjanin

Autor: Olivera Skoko

Vreme: 23. decembar 2021 – 15. mart 2022.

Mesto: Salon Narodnog muzeja Zrenjanin

Rezime: U kontekstu hedonizma, razmatrano je 30 slika i crteža iz Zbirke likovne umetnosti Narodnog muzeja Zrenjanin koji asociraju na zadovoljstvo i čija tema su kafana, piće, hrana, muzika, igra, odmor u kući ili u prirodi. Obuhvaćena su dela Stevana Aleksića, Uroša Predića, Ištvana Senjija, Vladislava Vukova, Pauline Sudarski, Zore Petrović, Friderike Bende i dr. Analiziranje slika i crteža iz zrenjaninske kolekcije iniciralo je pominjanje i publikovanje radova sa sličnim motivima iz fondova drugih muzejskih i galerijskih ustanova. Ovakvoj vrsti paralela, logično su pridodate i fotografije, kao još jedan vizuelni dokument zavičajnog hedonizma, a takođe, gde god je to bilo moguće, svoje mesto našao je i poneki stih ili prozni isečak.

SAVREMENA GALERIJA ZRENJANIN

Naziv izložbe:

SEOSKI PREDEO

DRAGOSLAVA STOJANOVIĆA SIPA

Izložba radova

Dragoslava Stojanovića Sipa (1920–1976)

iz zbirke Savremene galerije Zrenjanin

Autor: Slavica Popov

Vreme: 28. jun 2021 –

Mesto: Savremena galerija Zrenjanin

Kratak rezime: Primenjeni i likovni umetnik Dragoslav Stojanović Sip (1920–1976) je Vojvodini, svom zavičaju, ostao privržen kako motivima koje je crpao iz vojvođanskog predela, tako i učešćem

u likovnom životu vojvođanskih kolonija. U periodu od 1956. do 1973. u Umetničkoj koloniji Ečka boravio je 16 puta i za kolekciju Savremene galerije Zrenjanin ostavio 14 radova. U Zrenjaninu je 1967. godine uradio i vitraže u svečanoj sali Zgrade društveno-političkih organizacija (zgrada Komiteta, Bioskop *Cinema*) i zalagao se za bolju saradnju razvijene zrenjaninske industrije i umetnosti. Takođe je omogućio jednoj muzejskoj ustanovi da stvori svoj jasan i prepoznatljiv vizuelni identitet kreirajući logo za Savremenu galeriju Zrenjanin. Publika ponovo ima prilike da vidi njegove radove, kao i sliku *Seoski predeo* nastalu 1956. godine na Prvoj koloniji u Ečki, koja se prilikom realizacije izložbe 2015. godine vodila kao nestala, a koja je Savremenoj galeriji vraćena 2019. godine.

Naziv izložbe:

FANTASTIKA

Izbor iz zbirke Savremene galerije Zrenjanin

Autor: Sunčica Lambić Fenjčev

Vreme: 12. maj – 23. jun 2021.

Mesto: Savremena galerija Zrenjanin

Kratak rezime: Izložba *Fantastika* prezentuje dela nastala od sredine 50-ih do kraja 80-ih godina prošlog veka koja prikazuju imaginarne, fantastične svetove umetnika ili se na njima mogu prepoznati elementi fantastičnog. Iako uticaji koji podstiču ovo stvaralaštvo potiču iz perioda istorijskih avangardi 20-ih i 30-ih prošlog veka, vrlo često ono ne uspostavlja jasne veze sa njima. Izložena su dela umetnika od kojih su neki imali jasnu ideju o tome da uvode fantastiku u svoja ostvarenja i priznavali uzore istorijskih avangardi u svetu i kod nas, dok su neki od autora na sebi svojstven način došli do svog ličnog umetničkog izraza koji možemo povezati za fantastikom. Predstavljena su dela: Ivana Tabakovića, Igora Vasiljeva, Milana Popovića, Siniše Vukovića, Svetozara Samurovića, Zorana Petrovića, Aleksandra Lukovića, Lazara Vujaklije, Ksenije Divjak, Bogoljuba Ivkovića, Nikole Jandrijevića, Stevana Maksimovića, Tivadara Vanjeka i Rudolfa Brkića.

Grožđe, gvožđe i urbane vibracije, Muzej u Smederevu

GRADSKI MUZEJ VRŠAC

Naziv stalne postavke:

ARS PHARMACEUTICA

Učesnici u projektu:

Farmaceutski fakultet Beograd,

Muzej grada Novog Sada

Autor: Ljiljana Bakić

Vreme: 11. mart 2021 –

Mesto: Zgrada najstarije vršačke apoteke
Kod Spasitelja (Zum Salvator) – depadans
Gradskog muzeja Vršac

Kratak rezime: Tematska stalna postavka pod nazivom *Ars pharmaceutica* posvećena je istorijatu i delovanju nstarije vršačke apoteke „Kod Salvatora” (1784) i razvoju vršačkog apotekarstva od XVIII do polovine XX veka. Priređena je u autentičnom zdanju same apoteke – prostoru vršačkog muzeja i predstavlja jedinstvenu apoteku-muzej Srbije, za koju je namenski podignuta. To je prizemna građevina u barokno-klasicističkom stilu, visokog krova, ispod kojeg su dvospratni tavan i polutavan sa podrumom ispod cele površine. Sa strane ka ulici su stepenice koje vode do ulaza u apoteku. Izložba je prilagođena očuvanom enterijeru i mobilijaru apoteke, pri čemu se inventar datuje u rasponu od XVIII do polovine XX veka. Postavka obuhvata pet povezanih prostorija nekadašnje apoteke: oficinu, tri prostorije za delatnost apoteke i polutavan, a predstavljena je u 11 tematskih celina. Realizovana je sredstvima Ministarstva kulture i informisanja Republike Srbije.

MUZEJ U SMEDEREVU

Naziv stalne postavke:

GROŽĐE, GVOŽĐE I URBANE VIBRACIJE

Autori: Snežana Cvetković,

Miroslav Lazić, Gordana Miletić

Vreme: 12. april 2021.

Mesto: Muzej u Smederevu,
izložbena sala na drugom spratu

Kratak rezime: Izložba *Grožđe, gvožđe i urbane vibracije* deo je nove stalne postavke, a u samom nazivu je igra reči koje se vezuju za Smederevo i smederevski kraj. Tu su elementi nasleđa koji su prepoznati kao svojevrsni markeri: vinogradarstvo, industrijalizacija, urbani razvoj Smedereva tokom 19. i u prvoj polovini 20. veka, toponimi grada, tačke koje su poznate kao arhitektonsko nasleđe, kao i Smederevci koji su zaslužni za razvoj grada u ovom periodu. Tradicija vinogradarstva ovde je duga, a grad je poznat po sorti *smederevka*, ali i šporetu koji nosi naziv *smederevac*.

Tokom 19. veka dolazi do procvata vinogradarstva, kada mnogi vinogradari iz smederevskog kraja učestvuju kao vinari na stranim izložbama i dobijaju nagrade. U ovom poslu se istakla porodica Obrenovića, a njihov vinograd na Plavincu bio je uzor mnogim tadašnjim uzgajivačima. Filocera je prvo otkrivena u smederevskim vinogradima i prva sredstva za zaštitu primenjena su u kraljevim vinogradima na Plavincu. U Smederevu je osnovan i prvi lozni rasadnik u Srbiji za obnovu vinograda na američkoj podlozi 1882. godine.

S druge strane, gvožđe je neodvojiv segment razvitka grada od druge polovine 19. veka, kada započinje proces industrijalizacije, pa sve do početka 21. veka. *Sartid AD* je osnovan 1913. godine, ali se zametak prave fabrike beleži u 1923. godini, zatim tu su Državna radionica iz koje će se razviti *Želvoz*, te *Ekonom* i *Metalar* iz kojih će nastati *Milan Blagojević*. Najpoznatija je svakako železara sa čijom je izgradnjom i, kasnije, nadograđivanjem pogona,

Smederevo privlačilo veliki broj ljudi, što je uticalo na promenu fizionomije grada, posebno njegovog urbanog dela. Sa prilivom velikog broja stanovnika, jedna mala varoš, pretežno trgovačka i vinogradarska, poprima obrise industrijskog grada.

MUZEJ VOJVODINE

Naziv stalne postavke:

**DR ADOLF HEMPT I DR PETAR ŠVARC,
OSNIVAČI MIKROBIOLOGIJE**

U NOVOM SADU

Autor: Snežana Dobrić

Vreme: 26. oktobar 2021.

Mesto: Muzej Vojvodine, Pasterov zavod

Rezime: U vidu novog segmenta stalne postavke medicinske muzejske zbirke – Pasterov zavod, prikazane su ličnosti osnivača mikrobiologije dr Adolfa Hempta i dr Petra Švarca i njihov rad. Hempt je bio osnivač Pasterovog zavoda, čije je dugogodišnje istraživanje i proučavanje besnila krunisano formulacijom nove vakcine, dok je Švarc učestvovao u osnivanju Bakteriološkog zavoda, a imao je i prvu privatnu laboratoriju, u kojoj su se radile savremene laboratorijske analize.

NARODNI MUZEJ VALJEVO

Naziv novog segmenta stalne postavke:

**VALJEVO POD OKUPACIJOM
U DRUGOM SVETSKOM RATU**

Autor: Vladimir Krivošejev

Saradnici: Institut za savremenu istoriju,
Beograd: dr Kosta Nikolić, dr Nemanja Dević

Vreme: 15. februar 2021 –

Mesto: Narodni muzej Valjevo

Rezime: Postavka se sastoji iz tri dela. *Početni period okupacije* (1941. i početak 1942) prezentovan je u prvom delu postavke, dok drugi deo pod nazivom *Previranja* (1942–1944), upozna je publiku sa životom u okupiranom Valjevu, ilegalnim radom pokreta otpora, ali i složenim sukobima tokom građanskog rata. *Rasplet i kraj rata* (1944–1945) obrađeni su u trećem delu izložbe, a težište je stavljeno na prodor partizanskih jedinica iz Bosne, novu dimenziju građanskog rata, oslobođenje Valjeva i događaja

koji slede. Uz eksponate poput „šarca”, „šmajsera” ili doboša kojim je oglašeno vešanje Stevana Filipovića, na panoima se kroz priču i činjenice oživljava vreme otpora, stradanja i deoba. Postavka teži da realno prikaže sukobe svih aktera rata u valjevskom kraju: partizana, Jugoslovenske vojske u otadžbini, Vladinih četnika Koste Pećanca, Srpske državne straže i ljotićevaca. Prepliću se uporedne priče o Brozu i Mihailoviću, Žikici Špancu i Kalabiću, Zdravku Jovanoviću i Nešku Nediću.

NARODNI MUZEJ VRANJE

Naziv stalne postavke:

**NOVA STALNA POSTAVKA
NARODNOG MUZEJA VRANJE**

Autor: Iva Laković

Vreme: 20. decembar 2021.

Mesto: Narodni muzej Vranje, zgrada Selamluka

Kratak rezime: Nova stalna muzejska etnološka postavka smeštena je u zgradi Selamluka (jednoj od dve zgrade Pašinih konaka) i predstavlja ambijent vranjanske gradske kuće s kraja 19. i prve polovine 20. veka. Izložba je dopunjena gradskom nošnjom iz tog perioda, seoskom nošnjom iz okoline Vranja prve polovine 20. veka, predmetima tekstilnog pokućstva, kao i predmetima zanatske proizvodnje korišćenim u domaćinstvu.

ZAVIČAJNI MUZEJ KNJAŽEVAC

Naziv stalne postavke:

**NOVA POSTAVKA U DONJOJ ETAŽI
MUZEJA GRADA U KUĆI ACE STANOJEVIĆA**

Autor projekta: Milena Milošević Micić

Saradnici na projektu: Jelena Kurtić,
Dragoslav Živković, Olivera Nikolić,
Sanja Mladenović; Etno centar iz Knjaževca

Vreme otvaranja: 17. maj 2021.

(Međunarodni dana muzeja, Dan opštine Knjaževac)

Mesto: Muzej grada u kući Ace Stanojevića

Rezime: U okviru projekta uređenja donje etaže Muzeja grada i unapređenja uslova čuvanja i izlaganja Zbirke primenjene umetnosti i Etnološke zbirke Zavičajnog muzeja Knjaževac, formirani su nova postavka Muzeja, po principu otvorenog depoa, i

Nova stalna postavka, Zavičajni muzej Knjaževac

edukativni kutak sa taktilnim elementima. Prateći princip rekonstrukcije enterijera na spratu Muzeja grada, stvoren je prostor koji kroz tematski i hronološki organizovane celine govori o ljudima koji su inicirali razvoj varoši knjaževačke, o darodavcima i legatorima, inovatorima i dobrotvorima, čiji je rad uticao na živote mnogih Knjaževčana i promenio ih. U vidu ambijentalnih celina, prikazan je prostor „balkanske sobe”, tj. „orijentalnog salona” sa radnom sobom porodice Popović, zaslužne za formiranje zbirke dvoprednjih čarapa, trpezarijom iz druge de-

cenije 20. veka sa pokućstvom iz prvog knjaževačkog hotela „Bukurešt” i kuće jednog od prvih knjaževačkih lekara, prostorom dnevnog boravka, devojačkom sobom, ordinacijom jednog od prvih sreskih lekara iz prve polovine 20. veka i posleratnim nameštajem knjaževačkih kafedžija. Postavka ima taktilne i interaktivne elemente, QR kodove, edukativni kutak i info-punkt za osobe sa invaliditetom. Formiranjem ovog prostora stvoreni su uslovi za izlaganje velikog broja muzejskih predmeta, nameštaja i pokućstva, kao i za njihovo odlaganje i čuvanje.

ИНДИВИДУАЛНА РЕЛИГИЈА И
НОВА СПИРИТУАЛНОСТ
INDIVIDUAL RELIGION AND NEW
SPIRITUALITY

Small white label below the first painting.

Small white label below the second painting.

IZDAVAČ
NK ICOM Srbija, Trg Republike 1a, Beograd
icom.serbia@gmail.com
<http://network.icom.museum/icom-serbia>

ZA IZDAVAČA
Nikola Krstović

GLAVNI UREDNIK
Tatjana Mihailović

UREĐIVAČKI ODBOR
Milena Milošević Micić
Jelena Ognjanović
Una Popović
Nela Tonković

LEKTURA I KOREKTURA
Ana Gvozdrenović

GRAFIČKI DIZAJN
Dragan Pešić

PRELOM TEKSTA
Jovan Antonić

Život – san – smrt, Evropski okviri srpskog simbolizma, Galerija Matice srpske, Novi Sad